БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 230(5122)
Вторник
Ноябриин
19
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

НЭГЭДЭХИ НЮУРТА
Хүдөөгэй клубууд—культурна хүдэлмэриин центр мүн.
Артиллерийскэ наукануудай Академидэ.
Галина Сергиенкын үүсхэлые дэмжэнэ.
Түрүү мехлесопунктда—дамжуулгын Улаан туг.
Бүхы хүсэеэ малай үбэлжэлгэдэ табинхай.
Коммунистнууд мүрысөөе хүтэлбэрилнэ.
Малшадай дуун (Цыден Галсанов).

ХОЕРДОХИ НЮУРТА
Колхозно парторганизацинуудай хойшолуулашагүй зорилгонууд.
Театрын үбэлэй сезон эхилээ.
Нютагай ажаүйлэдбэриинхидэй мүрысөөнэй дүнгүүд.
Үбэлэй сагай агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые хаһа саг соонь эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ.

ГУРБАДАХИ НЮУРТА
Михаил Васильевич Ломоносов—ород наукын эсэгэ мүн.
Нэгэдэмэл нацануудай хүндэлэлдэ Нью-Йоркдо банкет болобо.
Урда Кореяда «Һунгалтанууд» хайшан гээд болооб.

ДҮРБЭДЭХИ НЮУРТА
Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ.

Хүдөөгэй клубууд—культурна хүдэлмэриин центр мүн

1946—1950 онуудта арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ сталинска табанжэлэй түсэбэй шухала зорилгонуудай нэгэн хадаа манай арад зоной материальна-ажаһуудалай ба культурна условинуудые саашадань һайжаруулха ябадал болоно. Ажалшадай культурна ажаһуудалые хангаха хэрэгтэ 1940 онойхиһоо хоер хахад дахин ехэ гэхэ гү, али 106 миллиард түхэриг мүнгэн 1950 ондо һомологлохо байна. Тэрэнэй ашаар манай Бурят-Монголой республика дотор хүдөөгэй клубуудай тоо 70 хүрэхэ ба хэдэн олон уншалгын байшан, улаан булангууд ба хэдэн олон библиотекэнүүд нээгдэхэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн байлдаае илалта түгэлдэрөөр дүүргээд байхадаа советскэ арадууд болбол материальна тэниглэн байдал ба культурна хэмжээгээ улам дээшэлүүлхэ үргэн ехэ арга-боломжотой болоо. Мүнөө өөрынгөө орон дотор социализм байгуулаад, коммунизмын түлөө тэмсэжэ байһан советскэ хүнүүдэй культурна эрилтэнь улам үргэн, үндэр ехэ болобо. Эдэ эрилтэнүүдые хангахын тулада большевистскэ парти ба советскэ правительство саг үргэлжэ оролдожо байдаг, хэдэн олон арга-боломжонуудые хэрэглэдэг байна. Тэдэнэй дунда ажалшадай клубууд, уншалгын байшангууд хадаа тусгаар ехэ һуури эзэлнэ.

Клубууд, уншалгын байшангууд советскэ засагай түрүүшын жэлнүүдтэ байгуулагдажа, хүн зоной культурые үргэхэ, тэдэниие гэгээрүүлхэ талаар тон ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тэдэнэр арад зоной дунда алдартай хүндэтэй культурна эмхи зургаан болобо.

Иимэ клубууд манай республика соо олон бии. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой клубые абаад үзэе. Энэ клуб эһотойл культурна гуламта боложо шадаад, республика дотороо эрхим гэжэ тоологдоно. Мүн уншалгын байшангуудай дунда Байкало-Кударын аймагай Красный Яр тосхоной уншалгын байшан онсо илгарна. Энэ болбол избач нүхэр Аркадий Кочетовой хүтэлбэреэр, хүдөөгэй зоной халуун туһаламжаар үнэхөөрөө культурна центр боложо шадаа. Үшөө Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Занграйн аймагай «Улаан Эрхирэг», Бичурын аймагай «Ким» колхозуудай клубууд хүдэлмэреэ һайнаар ябуулна гэжэ нэмэе.

Эдэнэй дүй дүршэлые тарааха ба клубууд, уншалгын байшангуудые бэхижүүлхэ, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ колхознигуудай ба хүдөөгэй бүхы хүнүүдэй дунда хүмүүжэлэй культурна хүдэлмэриие һайжаруулха гээшэ нютагай партийна ба советскэ органуудай, түрүүндэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай дүүргэхэ эгээн шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Энэ зорилгоео культурно-гэгээрэлэй таһагуудай ба олонхи аймагуудай партийна ба советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хүсэд ойлгоогүй ба ажалшадай культурна эрилтэ хангаха хэрэгые хойрог нобшоор хүтэлбэрилдэг дээрэһээнь республика дотор хүдөөгэй клубууд, уншалгын байшангуудай хүдэлмэри һула байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Олон клубууд огто хүдэлмэрилдэггүй, гэр байраар, кадрнуудаар хангагдаагүй, үбэлдэ бэлэдхэлгүй һуужа байна. Жэшээлхэдэ, Иволгын, Тарбагатайн, Хэжэнгын ба бусад аймагуудта культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай гэр байра һайса заһабарилагдаагүй, хүдэлмэрилэгшэдөөр дутуу байха юм. Тэрэнэй гэмээр гэгээрэлэй хүдэлмэри эдэ аймагуудта арадай ажахын хүгжэлтэһөө хожомтожо байһаниинь ойлгостой.

«Хүдөөгэй клубууд ба уншалгын байшангуудта туһалха хэмжээнүүд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1946 оной октябриин 25-да гаргаһан тогтоол эдэ ехэхэн дутуунуудые түргэнөөр усадхаха ябадалда зорюулагданхай. Энэ тогтоолые бэелүүлгэ хадаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулжа үгэхэ байна.

Клубууд болбол культурна хүдэлмэриин центр болоно. Энэ шухала газарай ажалые һайнаар ябуулхын түлөө үргэн ниитэ колхознигууд, хүдөөгэй интеллигенци эдибхитэйгээр туһалжа байдаг гээшэ. Клубай хүдэлмэридэ комсомольско ба партийна организацинууд, колхозуудай правленинүүд, сомоной соведүүд үдэр бүри туһалжа байха уялгатай.

Клубай хүдэлмэри гансахан газетэ, журнал, ном дэбтэр тараалга ба уншалга эмхидхэлгээр хүдэлмэриеэ хизаарлаха бэшэ. Хүн бүхэн клубта ерэхэдээ лекци, элидхэл гү, али һонин һонин хөөрэлдөө шагнаха, зүжэг наада гү, али кино-фильм хараха, спортдо хабаадалсаха, сэрэгэй хэрэгтэ һураха, элдэб янзын кружогуудта һураха дуратай байдаг гээшэ. Хүнэй энэ хүсэлые хангаха, үргэн зониие коммунистическэ сурталаар хүмүүжүүлхэ гээшэ арюун һайхан зорилго мүн. Энэ зорилгые алдартай солотойгоор бэелүүлхын хойноһоо избач бүхэн, уншалгын байшан бүхэн, клуб бүхэн тэмсэхэ еһотой. Ингэжэ тэмсэхые идеологическа хүдэлмэри эрид һайжаруулха тухай партиин Центральна Комитедэй заабаринууд бидэнһээ эрнэ.

Артиллерийскэ наукануудай Академидэ

Ноябриин 12-то артиллерийскэ наукануудай Академиин эхин түрүүшын составай бодото членүүдэй эмхидхэлэй суглаан боложо, тэрээн дээрэ президент, вице-президентнүүд, академик-секретарь ба Академиин президиумэй членүүдэй һунгалтанууд болоһон байна. Тэрэ суглаан дээрэ артиллерийскэ наукануудай Академиие байгуулха оргбюрогой членүүд артиллериин главна маршал Н. Н. Воронов түрүүтэй байлсаба.

Нюуса голосовани боложо Академиин президентээр артиллериин генерал-лейтенант Анатолий Аркадьевич Благонравов, вице-президентээр артиллериин генерал-лейтенант Алексей Федорович Грохов, инженерно-артиллерийскэ албанай генерал-майор Михайл Максимович Струсельба, академик-секретаряар артиллериин генерал-майор Павел Михайлович Прохоров гэгшэд һунгагдаба.

Артиллерийска наукануудай Академиин президиумэй членүүдтэ артиллериин генерал-полковник Николай Федорович Дроздов, инженерно-артиллерийска албанай генерал-лейтенант Илья Иванович Иванов, артиллериин генерал-лейтенант Михаил Федорович Васильев гэгшэд һунгагдаба.

Нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалга угаа ехэ баяртайгаар баталагдан абтаһан байна. (ТАСС).

Хронико

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум, нүхэр Чумаков Иван Николаевичые БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Управлениин начальнигай тушаалһаа сүлөөлбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Бедлинский Кирилл Борисовичые БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Управлениин начальнигаар томилбо.

АМЖАЛТАНУУДАА АРБИДХАНА

Паровозо-бүтээлгын заводой паровоз бүтээдэг цехын эрхим стахановецууд октябриин һайндэрэй урда тээ түйлаһан амжалтануудаа улам саашань арбижуулжа байна.

Тус цехын слесарьнууд нүхэд Коршунов, Звонорев, Жарников гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 300 процент хүртэр дүүргэнэ.

Мүн нүхэр Чернышев ноябриин 15-ай үдэр стахановска вахтада жагсаад, халаан соогоо 5 нормо үгэбэ.

Хэлхеэ-холбоошодой мүрысөөнэй дүн

Республикын хэлхеэ-холбооной управлениин коллективүүд октябрь һара соо олзо доход оролтын түсэбые 106 процент дүүргэбэ.

Хэлхеэ-холбоонойхидой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Улан-Удын почтын конторо (начальнигынь нүхэр Новак) илаба. Тус конторын коллектив октябрь һарын түсэбые 116 процент гүйсэдхэжэ, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой ба горгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугые абаһан байна.

О. Иванов.

Сталинайхидай уряалые халуунаар дэмжэнэ

Энэ оной 4-дэхи квартал соо мүнгэ элсүүлгын ба гүрэнэй бюджедэй олзын талаар орохо мүнгэнэй оролтые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ тухай республикын финансын хүдэлмэрицэдые уряалһан Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхидой уряалые Кабанскын аймагай колхозууд халуунаар угтаба.

Тус аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид хүдөө ажахын налогые хоер-гурбан үдэр соо гульдхажа тушааба.

Мүн «Победа», «Красное Знамя» ба бусад колхозуудта мүнгэнэй оролтын 4-дэхи кварталай түсэб һайнаар ябуулагдажа байна.

Хэрбээ аймагай хэмжээн дээрэ абажа харабал, һүүлэй гурбан үдэр соо 70 мянган түхэриг суглуулагдажа, 4-дэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ 50 процент хүрэбэ.

И. Очиров.

ГАЛИНА СЕРГИЕНКЫН ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭНЭ

Галина Сергиенко гэгшын гайхамшагта үүсхэлые Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэнэ. Жэшээлхэдэ, паровозо-заһабарилгын цехтэ нарядчигаар хүдэлмэрилдэг Анна Беломестных гэгшэ оройдоо хэдэхэн үдэр соо строгальщигай мэргэжэлдэ һуралсажа, ноябриин 10-һаа энэ патриот комсомолка станок дээрэ хүдэлмэрилжэ захалаа.

Мүн байгша оной ноябриин 15-һаа Анна Авдеева болон Н. Мурзина гэгшэд мүнөө байгаашадаа ороходоо дээдэ мэргэжэлнүүдые олохын тулада техническэ эрдэмээ дээшэлүүлжэ эхилбэд.

А. Коротаева.

Түрүү мехлесопунктда—дамжуулгын Улаан туг

Ой модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй союзай обкомой президиум ба „Бурмонголлес" трест болбол „Бурмонголлес" трестын предприятинуудай октябрь һарын социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые хаража үзөөд, модо бэлэдхэлгын түсэбые 145 процент, шэрэлгын түсэбые 172 процент гүйсэлхэһэн Хандагатайн мехлесопунктда (начальнигынь Соборов) союзай обкомой президиумэй дамжуулгын Улаан тугые барюулха гэжэ тогтообо.

Бүхы трест октябрь һарынга түсэбые бэлэдхэлгэ ба шэрэлгын талаар 120 процент гүйсэдхэһэн байна.

Сезоной түрүүшын амжалтанууд

Усть-Баргажанай загаһабарилгын моторно станциин коллектив болбол загаһабарилгын бүхы хэрэгсэлнүүдые заһабарилжа дүүргээд, энэ һарын эхеэр намар-үбэлэй сезоной заһабарилга захалаа. 28 загаһашадай бригаданууд Байгал далай дээрэ загаһанай агнуурида эмхитэй гуримтайгаар гараа. Тэдэнэр түрүүшын үдэрһөө эхилээд һайн амжалтануудые түйлажа байна.

Ворошиловай ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай загаһашадай бригаданууд жэлэйнгээ загаһабарилгын түсэбые энэ оной ноябриин 1-дэ үлүүлэн дүүргэжэ, мүнөө түсэбһөө гадуур загаһа гүрэндөө тушаажа байна.

МРС-тын бүхы хүдэлмэришэд загаһабарилгын түсэбые Сталинска Конституциин һайндэртэ дүүргэхэбди гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр ба эмхитэйгээр хүдэлмэрилнэд.

Стахановецууд Суставова, Козулина, Нуреев, Канашина гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 120-150 процент хүртэр дүүргэжэ өөр хоорондын мүрысөөндэ эрхимэлнэд.

А. Тарский.

Хэлэһэн үгэдөө хүрөө

Гүрэнэй урдахи финансова уялгануудые ба хубаагдахагүй фондые нэмээхэ талаар уялга абажа республикын колхознигуудые мүрсөөндэ урьһан Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз абаһан уялгаяа амжалтатайгаар гүйсэдхэбэ. 21200 түхэриг хүдөө ажахын налог, 57038 түхэриг страховой түлбэриие Аймфинансын таһагай кассада сүм оруулаа. Тэрээнһээ гадна, СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ урьһаламжын тоосоос сэбэр мүнгөөр хэхэһээ гадна, энээн дээрээ 10000 түхэриг нэмэжэ оруулба.

Хубаагдахагүй фондын счет түсэбэй ёһоор банкда сүм оруулаглаа. Энэнь 715 мянган түхэриг болозо.

Н. Спицын.

ХАНДАГАЙНХИДАЙ АМЖАЛТА

Хандагайн мехлесопунктын модошод жэлэйнгээ түсэбые модобэлэдхэлээр 112 процент, шэрэлгээр 105 процент, тэрэ тоодо механизированнэ шэрэлгын түсэб 157 процент дүүргэжэ октябрьска һайндэрые угтаба.

Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсоходоо, абаһан уялгануудаа эндэхи модошод бодото хэрэг дээрэ бэелүүлжэ, мүнөө дүрбэдэхи кварталайнгаа модобэлэдхэлэй ба шэрэлгын түсэбүүдые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна.

М. Старкова. «Бурмонголлес» трестын партийна организациин **секретарь.**

АГИТАТОРНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой парткабинедтэ агитколлективүүд-эй, политһургуулиин ба кружогой хүтэлбэрилэгшэдэй инструктивна зүблөөн болобо. Тус зүблөөн дээрэ Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи жэлэй ойдо Москвско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр Жданов хэлэһэн элидхэл тухай горкомой лектор нүхэр Хогоева инструктивна элидхэл хэбэ.

Үнэн сэхэ ажалаараа колхоздоо туһална

Энэ жэлэй ургаса хуряалгын үедэ Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой үбгэд хүгшэд өөһэдөө тусгаар бригада болон хүдэлмэрилжэ нилээд ехэ малай тэжээл бэлдэбэ. Энэ бригадада 66 наһатад Е. Жигжитов, Г. Доржиев, Ц. Гомбоев, Д. Мункуев, 73 хүрэһэн М. Бодориев гэгшэд хүдэлмэрилбэд. Үбгэдэй бригадын бригадираар 62 наһатай Бадма Жапов гэгшэ хүдэлмэрилөө.

Эдэнэр уһа намаг соо ургаһан ожорһо, хулһа мэтые сабшажа, 1800 центнер шанар һайнтай тэжээл бэлэдхэжэ, колхоздоо сэхэн туһа хүргэһэн байна. Мүнөө эдэнэр колхозой бусад ажалда хамһалсана.

П. Цыренжапов

Бүхы хүсэеэ малай үбэлжэлгэдэ табинхай

Малажалда бүхы анхаралаа табижа, сталинска шэнэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхын түлөө эдибхитэйгээр тэмсэжэ байһан Баргажанай аймагай Уланай сомоной, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын малшад зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, бүхы малаа тобир тарганаар үбэлэй байрада оруулба.

Энэ колхоз малай байрануудые бүри үни заһабарилжа ба дулаалжа дүүргээ. Малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн байна. Малшадай байха 3 гэр ба баннинууд шэнээр баригданхай. Мал эдеэлүүлхэ дулаан сарайнууд ба хашаа хореонууд баригдаһан байха юм.

Колхозой правлени малай байрануудые бэлэдхэхын тула 22 колхознигуудые гаргажа, барилгын бригада эмхидхэһэн байгаа. Энэ бригадын членүүд 3 бүлэг боложо хүдэлмэрилхэ зуураа, зарьманиинь үдэрэйнгөө нормые 200 процент хүртэр дүүргэдэг байба.

Г. Бадмаев.

Коммунистнууд мүрысөөе хүтэлбэрилнэ

Сталинска табанжэлэй нэгэдэхи жэлэй программые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, 1946 оной ажахын жэлые түгэс илалтатайгаар дүүргэхэ зорилготойгоор Закаменай колхозууд, нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинууд болон МТС-эй коллективүүдээр социалистическэ мүрысөөнэй сог зали үдэр ерэхэ тудам үшөө хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ. Колхозно парторганизацинууд ба тэрэнэй коммунистнууд социалистическэ мүрысөөе үүсхэгшэд болхоһоо гадна, энэ мүрысөөндэ өөһэдөө оролсожо, ажал хүдэлмэри дээрэә шэнэ-шэнэ амжалтануудые түйлажа байнад.

«Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэхэ ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» гаргаһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд хүдөө ажалай артелиие улам саашадань хүгжөөхэ дайшалхы программа гэжэ тоолоно. Кагановичын нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин коммунистнууд, парторг нүхэр Порхоев түрүүтэйгээр колхозойнгоо социалистическэ ажахые хүгжөөхэ тушаа эдибхитэй ба үүсхэлтэй хүдэлмэри хэжэ байха юм.

Өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөө хэжэ тус бүридөө уялгануудые абаагүй колхозник эндэ байхагүй. Мүрысөөнэй ашаар тус колхоз гүрэнэйгөө үмэнэхи уялгата түлбэринүүдые саг болзор соонь тушаажа дүүргэбэ. 232 центнер мяха, 17,92 центнер тоһо, 381 килограмм нооһо, 29.507 түхэриг налог, 10. 725 түхэриг страховой түлбэри гэхэ мэтэнүүдые тушаажа үни дүүргэһэн байгаа. 75 центнер эрхим һайн шанартай тарьха үрэндөө тушаахаһаа гадна, хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһэ хүрэнгөө 100 процент хааба. Мүн 50 центнер хартаабхын үрһэ хааһан байна.

Малай үбэлжэлгэдэ эрхим бэлэдхэл хэжэ, адуу малаа урин дулаанаар үбэлжүүлхэ аргатай болонхой. Тус парторганизациин олонхи коммунистнууд малажал дээрэ хүдэлмэрилхэдөө жэшээтэ һайн үүсхэл гаргана. ВКП(б)-гэй членэй кандидат Ж. Ж. Дармаева, партиин членүүд Норжитова, Сосорова гэгшэд адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ тушаа үнэн зүрхэнһөө үүсхэл гаргажа хүдэлмэрилнэд.

Партийна эхин организациин членүүд ВКП(б)-гэй Устав, парти ба правительствын шухала тогтоолнууд, табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие гүнзэгыгөөр шудална. Партиин член нүхэр Мантаева гэгшэ «ВКП(б)-гэй историин хураангы курсын» 3-дахи бүлэг шудалжа байна. Мүн коммунист нүхэр П. Дымбрылов гэгшэ марксизм-ленинизмын сурталнуудые үзэжэ байха юм.

Парторганизациин агитаторнууд нүхэд Н. Мантаева, П. Дымбрылов, Дармаева, Н. Ендонов болон бусад колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа, ажалшан арадые политическээр хүмүүжүүлнэ. Эндэхи 12 агитатор колхозойнгоо айлнуудые арба-арбаар хубаажа абаад, недели бүридэ айлнуудаараа ябажа, «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолые, арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудта ойлгуулнад.

Тэрээнһээ гадна, эдэ агитаторнууд хадаа социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай, тэрэнэй дүн тухай колхознигуудта ойлгуулха зуураа, тэдэнэрые шэн габьяатайгаар ажаллажа, сталинска табанжэлэй түсэб соо хараалагдаһан агууехэ программые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ тээшэнь зоригжуулдаг болонхой.

Иимэ амжалтануудые түйлаһанайнгаа түлөө тус колхоз ВКП(б)-гэй айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй дамжуулгын Улаан тугые гартаа бүхөөр барижа ябана. Тус колхоз хадаа республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн тулада, энэ хүндэтэ нэрээзэргээ алдахагүй зорилготойгоор колхозник бүхэн эршэмтэйгээр ажаллана.

Б. Шоснов.
(Манай корреспондент).

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Малшадай дуун

Республикын эрхим һаалиш Аюшиевада зорюулагдаб

Майлын хаягаар
Мана татажа унайтана,
Манай колхозой
Малай фермэ дээрэ дуулалдана

Припев:

Шуур — шуур...
Шуумгай һайхачаар ураг һаая
Бүүр — бүүр...
Хамар сорьемо айраг бүрэе.

Мүр — мүрөө ниилээд
Мүрысөө хэжэ урилдая.
Түб — түргэн илаад
Түсэбөө дүүргэн алдаршая!

Табан жэлэймнай
Түсэб баяраар гэрэлтэнэ.
Тарган онуудай
Тамир шарайнууд үзэгдэнэ.

Припев:

Буруу булшантай,
Адуун арбинтай ондо ороод,
Сагаан эдеэнэй
Сэгээ дээжэ амтаар бушхана

Припев:

Сэсэг ногооной
Шэмэ абажа, мал таргалба.
Арза хурзынгаа
Амта туршажа дуулалдая

Шуур — шуур...
Шуумгай һайханаар ураг һаа
Бүүр — бүүр...
Хамар сорьемо айраг бүрэе.

Мүр — мүрөө ниилээд
Мүрысөө хэжэ урилдая.
Түб — түргэн илаад
Түбэй газарта алдаршая!

Партийна ажабайдал

КОЛХОЗНО ПАРТОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХОЙШОЛУУЛАШАГҮЙ ЗОРИЛГОНУУД

Хүдөөгэй партийна организацинуудай, тэрэнэй коммунистнуудай эгээн шухала зорилгонь хадаа малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ ябадал мүн болоно. Энэ харюусалгатай зорилгоёо ойлгоһон колхозно партийна организацинууд хадаа малай үбэлжэлгэдэ эрхим бэлэдхэлые хангажа шадаха байна. Тиимэ партийна организацинуудай тоодо Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизацие оруулмаар байна. Тус партийна организациин үүсхэлээр ба тэндэхи коммунистнуудай эдибхитэй хабаадалгатайгаар энэ колхоз малдаа дулаан ба садхалан үбэлжэлгэ хангаһан байха юм.

Малажал дээрэ 14 коммунист хүдэлмэрилнэ. Парторганизациин секретарь нүхэр Буянтуев болбол эдэ коммунистнуудай хүдэлмэрие ходо шалгажа, тэдэнэртэ туһаламжа үзүүлдэг болоо. Малай байрануудые заһабарилжа дүүргэбэ. Малаа үбэлэй сагта бэлшээхэ газар олонхой. Малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хэхэ хэмжээ-ябуулганууд зохеогдожо, партийна суглаан дээрэ баталагдаад, газетэ уншаха, политическэ темэтэй хөөрэлдөө хэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые мал ажал дээрэ хүдэлмэрилдэг коммунистнууд ба комсомолецууд ябуулжа байна.

Адуу малдаа үбһэ тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Парторганизациин үүсхэлээр бии болгогдоһон 20 хүн составтай үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ бригада 900 центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэбэ. Эндэхи коммунистнууд хадаа адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ тушаа ехэхэн анхаралаа табина. ВКП(б)-гэй членэй кандидат, һаалишан нүхэр Ханда Гемшинова 12 140 литр һү һааха байһан аад, 13770 литр һү һаажа, колхоздоо тушааба. Партиин членэй кандидат нүхэр Дондукова гэгшэ үүлтэртэ малай фермын хүдэлмэрилэгшэдые эмхидхэжэ сүлөөтэй байһан сагтаа тэдэнэр 400 центнер үбһэ тэжээл суглуулһан байнад.

Тус аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша, ВКП(б)-гэй членэй кандидат нүхэр Иван Будаева гэгшэ даалгагдажа үгтэһэн 75 толгой залуу малнуудаа нэгэшье толгой гээлтэгүйгөөр харуулжа тобир тарганаар ондо оруулха байна. Энэ аймагай 60 түрүү малшад республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэхэ кандидадууд болоһон байгаа. Тиин, тэдэнэй дунда 39 коммунист бии. Иимэ болохо тоороо, эндэхи коммунистнууд өөһэдынгөө түрүү түргэнүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлнэ гээшэ.

Гэбэшье, республикын колхозуудай олонхи партийна эхин организацинууд мал ажал тушаа гол анхаралаа табинагүй гэхэдэ болохо. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторг нүхэр Ширабон гэгшэ малажал ушаа оройдоошье анхаралаа табидаггүй заншалтай. Тус колхоз хадаа үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө оройдоо 30 процент дүүргээ. Мүнил 136 центнер һолоомо, 57 тонно силос дарагданхай. Тиихэдэ 500 гаран центнер һолоомон поли дээрэ бутаржа хэбтэнэ. Тэрэ парторганизацида 15 коммунист бии аад, тэдэнэрэй оройдоо ганса хүниинь малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Малшадай дунда партийно-политическэ ба агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана. Үнгэрэгшэ 10 һарын туршада 27 толгой адуу мал хоролто болоһон байна. 236 толгой адуу малые ондоо тээшэнь худалдаһан ба алажа эдиһэн байба.

Энэ аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Климов гэгшэ колхозно адуу мал тушаа анхарал оролдолгоёо тон багаар табидаг байна. Тус колхоз адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбөө бүхы түрэлөөрнь холо дүүргээгүй. Гансахан сентябрь һарада 5 толгой мори шонодо эдюулһэн байна. 9870 центнер үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй байһан аад, оройдоо 3500 центнер бэлдээд, 40 тонно силос дараад байна. Үбһэ тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Малажал дээрэ оройдоо нэгэ коммунист хүдэлмэрилнэ.

Хэлэгдэһэн баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, манай олонхи колхозно парторганизацинуудай зүгһөө ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй шиидхэбэрие хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байһание эли тодоор харуулна гээшэ. Ушар иимэһээ колхозуудтахи партийна эхин организаци, тэрэнэй коммунистнууд болбол малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ гээ һаа, малажал тээшэ нюураараа хандажа, малай һубайрха ба гээлтэ хоролтодо орохо ябадалнуудтай эрид шууд тэмсэхэһээ гадна, малай үбэлжэлгые нэгэшье толгой ухүүлэнгүйгөөр үнгэргэхын түлөө тэмсэхэ ёһотойбшуу.

Малшадай дунда партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые үргэнөөр эрхилхэ тушаа коммунист бүхэн гол анхаралаа табиха үүргэтэй. Тиимэһээ коммунист бүхэн мүнөө фермэ болон бригадануудта ябажа, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрие хэхэ байна. Тэндэ хүдэлмэрилдэг коммунистнууд өөһэдынгөө бэеэр большевистскэ жэшээ харуулжа, бүхы малшадые шэн зоригто ажал тээшэ зоригжуулха уялгатай.

Социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ, мүрысөөндэ ороходоо абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ хэрэгтэнь малшадта коммунист бүхэн халуун туһаламжа үзүүлжэ, малшан бүхэние «Эрхим малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөөхын түлөө тэмсэхэ үүргэтэй.

И. Логушкин—ВКП(б)-гэй Обкомой секретарие малажалай талаар орлогшо.

ТЕАТРЫН ҮБЭЛЭЙ СЕЗОН ЭХИЛЭЭ

Ноябриин 16-да Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто хүгжэмтэ драмын театрын үбэлэй сезон эхилбэ.

Ажалшадай улам ургажа байгаа духовно эрилтые эрхимээр хангаха, тэдэние коммунистическэ үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ айхабтар ехэ зорилго театрын коллективэй урда табигдана. Энэ тон ехэ харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгые бэелүүлхын тула, манай артистнар бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ, бүхы мэргэжэл шадабаряа, үүсхэл зоригоо гаргаха зэргэтэй.

Театр болбол Даргомыжскиин зохеоһон «Русалка» гэжэ оперно зүжэг городой ажалшадта харуулгаар үбэлэйнгөө сезоние эхилбэ. Театрын 1946—1947 онуудай репертуарта «Кремлевско курантнууд» (Н. Погодиной), «Флотой офицер» (Кроной), «Баянгол» (Н. Балданогой), «Снайпер» (Г. Цыденжаповай) «Тайшаагай ташуур» (Х. Намсараевай), «Гроза» (Островскиин), «Егор Булычев» (М. Горькиин), «Баяр» гэжэ зүжэгүүд, «Русалка» (Даргомыжскиин), «Фауст» (Гуно), «Евгений Онегин» гэхэ мэтэ оперно зүжэгүүд, «Бахчисарайский фонтан» (В. Асафьевай), «Эрдэни шулуун» (Аюшинай) гэжэ балетүүд ороно.

Ленинград ба Москва городуудһаа шадабаритай артистнууд тус театрта ерэбэ. Эдэнэр манай ургажа байгаа залуу артистнарта горьтойхон туһаламжа үзүүлхэ байһанинь лабтай.

Театрын коллективтэ 1946—1947 онуудта шэнэ шэнэ амжалтануудые хүсэе!

Г. Данзанов.

Эрдэмтэдэй соведэй заседани

Һаяхан Улан-Удэ городто Бурят-Монголой НИИКЭ-гэй эрдэмтэдэй соведэй заседани болобо. Заседанида эрдэмтэдэй соведэй 13 членүүд суглараһан байна. Энэ институдай директор Г. Ц. Бельгаев НИИКЭ-гэй хүдэлмэриин табанжэлэй түсэб ба 1947 ондо хэгдэхэ научно-шэнжэлгын хүдэлмэри тухай элидхэл хэбэ. Энээнэй һүүлээр НИИКЭ-гэй 7 хүдэлмэрилэгшэдтэ ахалагша научна сотрудникай нэрэ олгогдоһон байна.

Е. Пахутова.

Ашаглалгада оруулагдаба

Республикадамнай ушөө нэгэ гидроэлектростанци нэмэжэ ашаглалгада оруулагдаба. Энэ хадаа Заиграйн аймагай „III Интернационал" колхоздо баригдаһан ГЭС болоно. Колхозой түрүү эгшэ Батаровай үүсхэлые дэмжэһэн Главсельэлектрын конторо тэрэ станциин монтажна хүдэлмэрие түргэн сагай хугасаа соо дүүргэжэ, түрүүшын ээлжээнэй хүдэлмэрие түгэсхэбэ.

НЮТАГАЙ АЖАҮЙЛЭДБЭРИИНХИДЭЙ МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД

Республикын нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай коллективүүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Октябрьска революциин ойн һайндэртэ дашарамдуулан энэ мүрысөөнэй дүнгые гаргахада нютагай ажаүйлэдбэриин олонхи предприятинууд октябрь һарын үйлэдбэриин түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байба.

«Металлоширпотреб» ба «Метровес» заводууд, мебельнэ ба һэеы даралгын фабриканууд октябрь һарынгаа үйлэдбэриин түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэжэ, нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай түрүүшүүлэй тоодо оролсоо.

Юрэнхыдөө республикын нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинууд Октябрьска һайндэрэй урда тээхи мүрысөөнэй түг доро урда урдынхиһаа эршэтэй шангаар ба эдибхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа һарын түсэбые 136,1 процент, тэрэ тоодо үргэн хэрэглэлэй продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 143 процент дүүргэһэн байна.

Тиибэшье, зарим аймагуудай үйлэдбэриин комбинадууд абаһан уялгануудаа дүүргэжэ шадаагүй. Эдэ комбинадуудай хүтэлбэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөнэй условинуудые дүүргэхын хойноһоо улам бүриин хиналта эмхидхэжэ, үйлэдбэриингөө даалгабаринуудые тоо ба шанарайнь талаар бултыень хүсэд дүүргэхэ, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциингаа шанарые һайжаруулха ба тэрээнэйнгээ үнэ сэнгые химдаруулха хэрэгтэ анхаралаа табяагүй дээрэһээ абаһан уялгануудаа дүүргээгүй ба республикын нютагай ажаүйлэдбэриин бүхы хүдэлмэриин дүнгые доошолуулһан байха юм.

Бичүрын, Яруунын Хэжэнгын, Прибайкальска аймагуудай комбинадууд октябрь һарын үйлэдбэриин түсэбые арайхан гэжэ 87,4 процент, 10 һарын түсэбые 89,7 процент дүүргэһэн байна. Ушар иимэһээ эдэ үйлэдбэриин комбинадуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө ажал хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды ойрын сагта эрид усадхажа, шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй—1946 оной түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ коллективүүдэйнгээ хүсэ шадалые элсүүлхэ, бүхы байгаа резервнүүдые ашаглан предприяти, цех, бригада ба хүдэлмэришэн бүхэнэй хоорондо мүрысөөе бодотоор эмхидхэжэ, тэрэние үдэр бүридэ зүбөөр хүтэлбэрилдэг байха ябадалые хангаха зорилготой.

Октябрьска һайндэрэй урда тээ эхилһэн социалистическэ мүрысөөн мүнөөшье республикын нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар улам эршэтэйгээр үргэлжэлһөөр. «Металлоширпотреб» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад Сталинска Конституциин үдэр—декабриин 5 хүртэр жэлэйнгээ үйлэдбэриин даалгабарие үлүүлэн дүүргээд, энэ жэл соо 100 мянган түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд хэрэгсэлнүүдые түсэбһөө гадуур тушааха гэһэн уялга абаба.

Һэеы даралгын фабрикын коллектив «Металлоширпотреб» заводой коллективтэй мүрысэжэ, декабриин 15 хүртэр жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, түсэбһөө гадуур 40 мянган түхэригэй продукци гаргахабди гэжэ мэдүүлбэ.

Мүрысөөндэ оролсоһон Мебельнэ фабрикынхид «Метровес» ба Сухын арһанай заводуудай коллективүүдтэй мүрысэжэ Сталинска Конституциин һайндэрээр жэлэйнгээ түсэбые гүйсэдхэжэ, 150 мянган түхэригэй элдэб зүйлэй мебельнүүдые республикын ажалшадта түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилхэбди гэһэн уялга абаа.

Манай республикын нютагай ажаүйлэдбэриин түрүү предприятинуудай коллективүүд абаһан уялгануудаа арюунаар дүүргэжэ, шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй үйлэдбэриин программые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэнь лабтай.

И. Малакшинов.

Ажал дээрээ эрид эрьесэ хэжэ, түсэбөө заатагүй дүүргэхэ

Октябрьска һайндэрэй урда тээ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Горпромсоюзай системын олзобориин артельнүүд хабаадалсан хүдэлмэрилһэн юм. Тиин тэрэнэй ашаар түрүү артельнүүд үйлэдбэриингөө программые үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Жэшээлхэдэ, мүрысөөндэ эдибхитэйгээр хабаадалсаһан «Победа» гэжэ олзоборилгын артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Шеркашин) октябрь һарынгаа үйлэдбэриин программые 141,6 процент гүйсэдхэжэ, артельнүүдэй дунда түрүү һуури эзэлбэ. «Кооптруд» артелиин коллектив (түрүүлэгшэнь нүхэр Суздальцев) 125 мянган түхэригэй эд хэрэгсэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбтэй аад, 130,7 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргажа мүрысөөндэ хоердохи һуури эзэлһэн байна. Тус артельнүүдэй эрхим стахановецууд ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ. Цех хоорондын мүрысөөн тон үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэн байна.

Тэрэшэлэн «Коминтерн» ба «Кооператор Комсомолец» артельнүүд һарынгаа үйлэдбэриин программые үлүүлэн дүүргэбэ. Гэбэшье, тус системын «Красный транспортник» артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Ворсонюк) октябрь һарын үйлэдбэриин программые оройдоол 78,5 процент бэелүүлбэ. Мүн «Разнопромкооп» артелиинхид тон муугаар хүдэлмэрилжэ түсэбөө мүнил 76,2 процент дүүргээ.

Горпромсоюзай артельнүүд бүхы дээрээ октябрь һарын туршада 800 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбтэй байһан аад 790,9 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргажа, октябрь һарын түсэбые 98,9 процент дүүргэбэ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, Горпромсоюзай системын зарим артельнүүд уялгата түсэбөө бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилээгүй ба түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгоогүй дээрэһээ дулдыдана. Горпромсоюзай системын артельнүүд болбол энэ жэлэй үнгэрһэн түрүүшын хахад жэлдэ орходоо һүүлэй һарада темпээ нилээд һуларуулаа.

Тиимэһээ ажал хүдэлмэри дээрээ хожомдожо ябаһан артельнүүдтэ онсо анхаралаа табижа, тэндэ тохеолдоод байһан дутуу дундануудые дары усадхан, ажал хүдэлмэри дээрээ эрид хубилалта хэхэ ба түсэбөө заатагүй дүүргэхэ арга хэмжээ абахань Горпромсоюзай хүтэлбэрилэгшэдэй шухалын шухала үүргэ болоно.

Д. Цыренов.

Мүрысөөнэй ашаар

Буркоопинсоюзай системын «Красный путь» ба «Труд» гэжэ хоер артелиинхид шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэл болохо 1946 оной үйлэдбэриин түсэбые үлүүбшэлэн дүүргэхын түлөө хоорондоо мүрысөөнэй договор баталһан байгаа.

Энэ мүрысөөнэй ашаар тус артельнүүдэй коллективүүд ехэхэн амжалтануудые туйлаба. «Красный путь» гэжэ олзоборилгын артелиин коллектив (түрүүлэгшэнь нүхэр Путов) болбол өөһэдынгөө хүдэлмэрие зүбөөр табижа, хүдэлмэришэн бүхэнэй дүршэл шадабарие үргэжэ, социалистическэ мүрысөөнэй түг доро стахановска хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар 1946 оной 10 һарын түсэбые 133 процент дүүргэһэн байна.

Мүн дээрэхи артельтэй мүрысэһэн «Труд» артелиин коллектив (түрүүлэгшэнь нүхэр Кононова) энэ жэлэй 10 һарын программые 107,1 процент дүүргэһэн ба октябрь һарынгаа түсэбые 111,6 процент гүйсэдхөө.

И. Очиров.

ҮБЭЛЭЙ САГАЙ АГРОТЕХНИЧЕСКЭ ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГАНУУДЫЕ ХАҺА САГ СООНЬ ЭРХИМ ШАНАРТАЙГААР ҮНГЭРГЭХЭ

★

Д. ЛЕСИК, БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын главна агроном.

★ ★

1946—1950 онуудта Бурят-Монголой арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведээр баталагдаһан хуули болбол республикын хүдөө ажалда угаа ехэ ба харюусалгатай даалгабари тогтообо. Тэрэнэй һоор табанжэлэй дүүрэхэ багта манай республикын суглуулжа абаха ургасын хэмжээе тодорхойлон хэлэбэл: орооһон—3 миллион 380 мянган центнер, тиихэдээ дундаж зэргын ургасань гектар бүриһөө 10 центнер гараха жэшээтэй; хартаабха—1 миллион 470 мянган центнер, тиихэдээ гектар бүриһөө 105 центнер; овощь—575 мянган центнер, тиихэдээ гектар бүриһөө 115 центнер газарай эдеэн суглуулагдаха болоно. Баһа техническэ культурануудай ургасань нилээд ехэ болгогдохо ёһотой.

4-дэхи Сталинска табанжэлэй түсэбөөр табигдаһан иимэ шухала зорилгонуудые шиидхэхын тулада, нэн түрүүн 1947 ондо манай республикын колхозууд газар эдүүрилгын культурые дээшэлүүлхэ, түрүү зэргын агрономическа наукын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ зэргэтэй. Бүгэдын мэдэһээр, ургамалай ургатай зохидоор гаража хүгжэхын тула гэрэл, дулаан элшэ, уһан ба тэжээлтэ зүйлнүүд нэгэн доро дутамаггүй бии байхые эригдэхэ байна. Тэрэ дулаан ба гэрэл гээшэнь наранай элшэһээ абтаха болоно. Тиихэдээ шииг нойто ба тэжээлтэ зүйлынь газарай хүрьһэн соо бии байха ушартай.

Эрид хубилдаг тогтуурингүй сагай шаардалтай, ган гасуур болодог манай республикын эрхэ байдалда газарай хүрьһэн соо шииг нойто суглуулжа бии байлгахын түлөө ба мүн тэрэшэлэн ургамалнуудые шухала хэрэгтэй тэжээлтэ зүйлнүүдээр хангахын түлөө тэмсэхэ гээшэ ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон түрүүшын зорилго болохо юм. Агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ хүдэлмэриин талаар нилээд ехэ хубинь намар-үбэлэй сагай хугасаада хэгдэхэ байна.

Жэшээнь, газарай хүрьһэндэ нэмэлтэ шииг нойто суглуулха хүсэтэ зэбсэгүүдэй нэгэнинь хадаа, поли дээрэ саһа тогтоохо ябадал болоно. Республикын түрүү колхозуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, саһа тогтоолгые зүбөөр үнгэргөөд байбал саһа багатай жэлдэшье поли дээрэ 30—40 сантиметр хүртэр зузаан саһа байлгажа болохо юм, тэрэнь 30—40 милиметр шииг нойто үгэхэ болоно. Иимэ нэмэлтэ шииг нойто суглуулха гээшэ манай эндэхи условидо илангаяа шухала удхатай байнабшуу.

Тэрээнһээ гадна, поли дээрэ тогтоогдоһон саһан хабарай сагта хайлаад байхадаа, уһан боложо газартаа шэнгэхэһээ гадна, үбэлэй сагта шэрүүн хүйтэнһөө ба һалхи жабарһаа газарай хүрьһые халхалдаг байна. Намар таригдаһан тараан ба олон жэлэй үбһэ ногоондо саһан гээшэ айхабтар ехэ халхабшань боложо, тэдэние хүйтэндэ хүлдөөхэгүй болоно.

Саһа тогтоохо арганууд олон янзын байдаг. Теэд манай эндэхи условидо үлэмжэ ашагтай ба хэхэдэ хилбар зохид тиимэ аргые хэрэглэхэ шухала. Саһа тогтоохо гол шухала ба ашагтай туһатай аргань юу байнаб гэхэдэ—шүргэнүүдые тараажа табилга болоно. Эдэ шүргэнүүдые элдэбын үнэгүй юумээр бэлдэжэ болохо байна гэбэл: һургааг, бургааһан гэхэ мэтэ болоно. Тиихэдээ шүргэнүүдэй үндэрынь 75—100 сантиметр ба утань 150—200 сантиметр байха жэшээтэй.

Һалхи жабар ехээр болодог зүг тээшэнь хүндэлэн харуулжа сэхэрүүнь зэргэлүүлэн, бэеһээнь 2—3 метр талатайгаар ба хоорондоо 15—20 метр зайтайгаар табиха хэрэгтэй.

Мүн тэрэшэлэн шүргэнүүдые шатар шэнгеэр һольболдуулан тараажа табихада болоно. Үбэлэй сагай турша соо саһанай суглараһан зэргээрнь тэдэ шүргэнүүдые нүүлгэжэ шэнэ газарта һэлгүүлэн табиха хэрэгтэй. Баһа нарһанай гэшүүһэнүүдые шатар шэнгеэр таряалан дээгүүр тараан хаяжа саһа тогтоохоодо болохо юм.

Саһа ехээр ородог Байгал далай шадарай аймагуудта саһан болдогуудые хэжэ саһа тогтоохоодо болоно.

Шүргэнүүдые ба модоной гэшүүһэнүүдые тараажа поли дээрэ табиха ажалые мүнөө энэ гэһээр түрүүшын саһа орхойоо түрүүн хэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ түрүүшын ээлжээндэ намарай тарилга хэһэн, олон жэлэй үбһэ ногооной үрһэ гариһан газарта ба үрһэнэй участогуудта гэжэ зорюулагдаһан нар дээрээ саһа тогтоохо түхеэрэлгэнүүдые хэхэ шухала.

Үбэлэй сагай агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай системэдэ оролсохо тиимэ шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэнинь хадаа таряалан ба огород дээрээ наг шэбхэ зөөжэ гаргаха болон бусад ондоо янзын нютагай үтэгжүүлгын зүйлнүүдые бэлэдхэхэ ябадал болоно. Нютаг дээрэхи үтэгжүүлгын зүйлнүүдэй гол шухалань хадаа наг шэбхэ гэжэ тоологдоно. Республикын научно-шэнжэлгын эмхи зургаануудай хэһэн туршалга ба хүдөө ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахад үзэхэдэ, нэгэ гектар газарта 30—35 тонно наг шэбхэ тараагаад байбал орооһото культурануудай ургасань 5—6 центнер хүртэр нэмэдэг байха юм. Тиихэдэ овощь ба хартаабхын ургаса хоер дабхар нэмэдэг ушарнууд үсөөн бэшэ үзэгдэнэ. Газар үтэгжүүлхэ наг шэбхэ болбол ургамалда шухала хэрэгтэй хамаг бүхы тэжээлтэ зүйлнүүдтэй (азот, фосфор, калий ба бусад) байһан хадаа тон үнэтэй гэжэ тоологдоно.

Тэрээнһээ гадна газарай хүрьһэндэ наг шэбхэ тараагаад байбал тэрэнь үлэмжэ бамбагар ба шииг нойто татастай байдаг юм.

Газарай хүрьһэндэ наг шэбхэ тараагаад байбал хэдэн жэлдэ удаа дараагаар ургасань ехэ байдаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энээнэй дашарамда нютаг дээрэхи үтэгжүүлгын зүйлнүүдые хайшан гээд зүбөөр хэрэглэхэ тухай үльгэр жэшээ харуулжа байһан колхозуудые нэрлэхэдэ болоно.

Жэшээлхэдэ, Байкало-Кударын аймагай «Майн 1», Түнхэнэй аймагай «Красный пахарь» ба бусад олон колхозууд нютагай үтэгжүүлгын зүйлнүүдые таряалан ба огород дээрээ тараажа зүбөөр хэрэглээд, ургасые дээшэлүүлжэ шадаһан байна.

Тиихын хажуугаар республикын олонхи колхозуудта колхозно фермэнүүд дээрэ ба колхознигууд айлнуудай газаагуур сугларһан угаа ехэ үтэгжүүлгын зүйлнүүд таряалан хадалан дээрэ гаргагдажа тараагдангүй дэмы хосоржо хэбтэдэг байна. Гэхэһээ байтагай, Бичүрын аймагай Крупскаягай нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ болон бусад хэдэ-хэдэн колхозуудта наг шэбхые поли дээрэ гаргажа таараха тухай оройдоошье оролдоногүй, харин ганса жалга худар абаашажа хаядаг зантай.

Ингэжэ үтэгжүүлгын зүйлнүүдые хэрэгсээнгүй һалан муугаар ба хайша хэрэгээр байха гээшэ арадай ажахыда ехэхэн гарза гай ушаруулха байһан хадань тэрэние саашадаа тэсэхын аргагүй.

Колхозуудта сугларжа байһан бүхы наг шэбхэ ба бусад үтэгжүүлгын зүйлнүүд таряалан хадалан дээрэ тараагдажа дүүрэн хэрэглэгдэхэ ёһотой. Колхозуудай правленинүүд хадаа полеводческо ба огородно бригада бүхэндэ наг шэбхэ зөөжэ гаргаха түсэб тогтоохо зэргэтэй. Тиимэ зорилгоор тэдэндэ шухала хэрэгтэй мори унаа болон колхознигуудые таһалжа үгэхэ болоно. Наг шэбхые зүбөөр хадагалха ба тэрэние газарай хүрьһэндэ тараахаар бэлдэхын түлөө харюусалга полеводческо бригадануудай бригадирнуудта болон участково агрономуудта даалгагдаха байна.

Нютаг дээрэхи үтэгжүүлгын баһа нэгэ шухала зүйлынь гэхэдэ пеэшэнэй үнһэн болохо байна. Энэ хадаа фосфор, калий ба азот ехэтэй байдаг тула тон үнэтэй гэжэ тоологдоно. Тиимэ хадань тэрэние тон түрүүн овощь, техническэ культуранууд ба хартаабха тариха газарта хэрэглэхэ шухала. Пеэшэн сооһоо абтаһан үнһэнэй өөрынгөө шанарые гээхэгүйн тулада, тэрэние һалхи бороондо гэмтэхэгүй халхабшатай ба хуурай газарта хадагалха хэрэгтэй.

Нютаг дээрэхи үтэгжүүлгын зүйлнүүдые колхознигууд айлнуудай дунда суглуулхадаа нэгэ центнер үнһэ тушааһанай түлөө 1-һээ 3 хүртэр ажалта үдэр түлэхэ гэһэн боломжолготойгоор шан тогтоохо хэрэгтэй.

1947 оной тарилга хэхэ газарта наг шэбхэ зөөжэ гаргаха ба бусад нютагай үтэгжүүлгын зүйлнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэрие хабар дулаан болтор зогсоонгүйгөөр бүхэли үбэлэй турша соо ябуулжа байха хэрэгтэй.

АЗО ба МТС-эй агрономическа хүдэлмэрилэгшэд үбэлэй сагта агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ хүдэлмэриин шанарай хойноһоо тон нягта хиналта шалгалта саг үргэлжэ табижа, агротехникын заабарие дутуу ядуугаар еһо дүүргэн үнгэргэхэ ябадалые гаргахагүй ба мүн тэрэшэлэн нюдэ далдалха ушар баримтануудтай эрид шангаар тэмсэхэ уялгатай.

Үбэлэй сагай агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэбтэ хүдэлмэрие бүхыдэнь дүүргэхэ амжалта хадаа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ба агрономуудай зүгһөө колхознигуудай ажалые али тухай зүбөөр эмхидхэжэ, 4-дэхи Сталинска табанжэл соо ургасые дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгые бэелүүлхээр колхозуудай хамаг бүхы хүсэ шадалые хэр зэргэ дүүрэнээр элсүүлэн табиһан дээрэһээ дулдыдаха болоно. Хүдөө нютагуудай газартаряалангай органуудай хүдэлмэрилэгшэд бүгэдөөрөө энэ шухала зорилгые зүбөөр ойлгожо, тэрэние эртэнһээ бэелүүлхэ ёһотой.

Михаил Васильевич Ломоносов— ород наукын эсэгэ мүн

(Түрэһэнһөөнь хойшо 235 жэлэй ойдо)

Ородой агаал түрүүшын агуу ердэмтэ ба уранзохёолшо М. Ломоносов 1711 оной ноябрийн ... түрэһэн юм. Тэрэ гэһээ мүнөө 235 жэл үнгэрбэ. Ломоносов болбол Сагаан далайн эрьеые ... шажа, Архангельск городһоо ... һ улаг хүдөө ажалшадай ... дһоо гараһан тарлашан изагуурай хүн байгаа.

Урдан ухаатай, хурса бэлигтэй бишыхан Михаил арбатай дааа, гартань орһон номуудиһогүйгөөр уншажа хибол нхой байба. Зүгөөр Россиин холо хойто хйморто хоё жаад гаран жэлэй урда тэрэм һураха, ном олоор уншах заленөө хангахын аргагүй байшань хэндэшье ойлгосотон ба.

Арба юһ тэй Михаил Ломоносов ... гүнгэ буруушааһан зүрилтые ...жа, эрдэм һургуули шударайн хойн һоо аяар холын Москва ... шэ ябгаар алхалба ха. Москва ... һон Михаил Васильевич хуу шарүүн үбэл гэртэһээ гарадаа, кимын соогоо з түхэрн ... тэй байһан юм гэхэ.

Гэбэшье Ломоносовой хатуу зориг ба эрдэмдэ һурахые хүсэһэ ... гал хоёры ь хамаг бэрх шаалтые илаһан байдаг. Михаил Ломоносов Москва хүрэжэ ерээд, ... шьегүй Славяно-греко-латинска академи гэжэ һургуули оро ... һураба. Хүдөөһөө ерэһэн талашан хүбүүнэй ном үзэхэдөө ... нь үнэхөөрөө гайхамаар байгаа нэгэ жэл соо гурбан класс ... кэ гараһан юм.

Тэрээн болоходоо, Ломоносовой ... гууляа дүүргэһэн жэлдэнь 12 ... һурагшадые Петербургһээ ... жэ, Михаил Васильевич наукануудай Академиин дэргэдэхи университетдэ ороо һэн. Эндэ нэгэ ... болоод, һүүлээрынь эрдэм ... далхын зорилготойгоор Германиин ... эльг эгдэһэн байгаа. Россиһоо ... ын саана ябуулагдаһан гурбан студентнэр гурбан жэлэй турш ... гоо тэрэ сагай суута эрдэмтэн ... фф г гшэдэ заалгажа, математика, физикын ба химиин курсануудые үзэхэ ёһотой байба.

Тиин Михаил Васильевичын бусажа ерээд байхада, 1741 ондо ... нуудай Академиин дэргэдэхи университедэй адъюнкт (профессорэй туһалагша) болгожо тоһон байна. Энэ сагһаа эхилэн Наукануудай Академиин доторхи харин немец „эрдэмтэдтэй" Ломоносов тэмсэл хэһэн байха юм. ...арынь юуб гэхэдэ, олониитын ... ууһаа олзо гаргажа абахые ... дог, хара толгойнгоо ашаг ... ые баримталдаг немец Шумахер түрүүтэй хариһаа ерэһэн хүүд Академиин хэрэг ябуулгануудые захиржа байһан байгаа.

Михаил Васильевич Ломоносов хилын саанаһаа ерэхэдээ, аба оронойнгоо ашаг туһа ба алдар солын тулада үгэн ехэ ажал-ябуулга хэхын бурьялма-бусалма хүсэлэнтэй байба. Тэрэ болбол өөрынгөө хүсэ шадалай үгтэн хэжэжээ ба эрдэм мэргэжэ эй гүн ехые мэдэжэ, гадна ноёд һайдта дүрөө үгэхэгүй, сэхэ сэбэр аад, хатуу дошхон зантай хүн байһан юм.

Академи дотор ахамад тушаалтан болжо һууһан хара бэеынгээ туһые хараһан немецүүдтэй Ломоносовой хэһэн тэмсэл жэжэхэн үйлөөн бэшэ, харин гүнзэгы удхашанартай хэрэг байдаг: Михаил Васильевич болбол ород наукые бии болгожо, саашань ургэжөөхын тулада, орон доторoo эрдэм һургаал дэлгэрүүлжэ, арадай олоной ажабайдалые һайжаруулхын тулада үнэхөөрөө сэдьхэлһээ ролдоһон байна.

Али болохо аргаар дайсалай эсэб һаад түбэг ушаруулһан байһан шье һаань, зориг ехэтэй ба хатуу сэдьхэлтэй, гүн ухаатай ба унэтэй болоолтой агуухэ эрдэмтэ М. В. Ломоносов сэгнашэгүй нангин үүлэ хэрэгые бүтээжэ, бухы ород наукануудта һуури табижа үгэхэһөө гадна, гайхамшагта открытинуудые хими ба физикаар хэһэн, ород хэлэ ба литературые хүгжөөһэн байһан юм.

Ломоносов халаагал шатажа дүрэдэг үзэгдэлые хэнһээшье урид тайлбарилһан, гэрэл тухай научна теори анха түрүүн бии болгоһон, хойто зүгтэ һолонгот дог байгаалиин үзэгдэ эй уг үндэһыень тайлбарилһан, Венера гэжэ планета дээрэ агаар (атмосфера) бии байһыень олоһон гэхэ мэтын олон открытинуудые хэһэн байгаа.

Зүгөөр эдэ угаа ехэ удхашанартай открытинуудыень Ломоносовой амидыда сэгнэгдээгүй, урган тунхаглагдаагүй юм. Ломоносовтой суг хүдэлһэн хүнүүд, тэрэнэй тойрон байгаашал агуухэ эрдэмтын хэрэгтэ ёһотой зүб сэгнэлтэ үгэхэ болол ухаашьегүй, тиигээд ажалшан арадай дундаһаа урган дэбжэһэн гайхамшагта эрдэмтые үргэхэ дурашьегүй байгаа бэлэй.

Гушаад-жараад жэл үнгэрһэн хойноо, мүн тиимэ открытинуудые харин эрдэмтэдэй хэхэдэнь, тэдэнь олониитэдэ тунхаглагдажа, тус открытинууд Ломоносовой нэрээр бэшэ, харин хокомынь хэһэн бусад эрдэмтэдэй нэрэ дээрэ зар тунхагта ороһон байдаг. Энэ болбол тэрэ үедэ Наукануудай Академидэ һууһан немецүүдэй хорололгые ба хаанта Россиин харанхы бүдүүлиг байһаниие эли тодо гэршэлжэ үгэнэ.

Михаил Васильевич Ломоносов халаа түбхын түрүүндэ агуухэ эрдэмтэ хүн байһан ба гол ажалябуулгань Россидо наука байгуулжа хүгжөөхэ гэһэн удхатай, тиигээд хүсэн түгэс наукын анха һууриие табижа шадаһаншье байха юм. Тиихэтэй хамта М. В. Ломоносов эээн түрүүшын томо ород уранзохеолшодой нэгэн мүн.

Ломоносов нилээд олон шүлэгүүдые найруулһан байдаг. Илангаяа ода гэжэ магтаал шүлэгүүдые зохёодог байгаа. Гадна драматическа зохёолнуудыешье бэшэдэг байһан юм. Михаил Васильевичын уран найруулгануудгэхэдэ: „Шэлэй туһын тухай", Екатерина ба Елизаветадэ зорюулһан одануул гэхэ мэтэнүүдэйнь доторой удхые абажа харахада, ород Эхэ оронойнгоо барагдашагүй баялигуудые һайшааһан, олон тоото ород арадай һүр хүсые магтаһан байдаг.

М. В. Ломоносовой уранзохёолнуудай удхашанар илангаяа тиикэ сагта айхабтар ехэ байһан юм. Ломоносов өөрынгөө зохёолнуудай хүсөөр хожом хойноогшодоо гараһан зохёолшодто нүлөө үгэһэн байһа. Ород литературна хэлэ байгуулха хэрэгтэ ородой агаал түрүүшын эрэмтын бүтээжэ үгэһэн хэрэг мүн туйлай ехэ юм. Ород хэлэнэй грамматика анха түрүүн Ломоносовоор зохеогдоһон байгаа.

Бүхэдэлхэйн түүхэдэ дансалагдаха ёһотой байһан, тэрээнэй хэһэн научно-шэнжэлэлэйнь хүдэлмэринүүд хадаа Михаил Васильевичын амиды байхада гүйсэд һайнаар сэгнэгдээгүй, харин Ломоносовые мүнөө уранзохёолшодо тоолодог, уранзохеолшо нэрээрээ суурхаһаншье бэлэй.

Үнэндөө М. В. Ломоносов нэн түрүүч ород наукын эсэгэ, эгээл түрүүшын агуухэ ород эрдэмтэ байһан юм. Ломоносов өөрынгөө найруулһан шүлэгүүд доторшье наукын зорилго, наукын туһа тухай бэшэдэг һэн:

> Наука залуушуудта тэжээл үгэдэг,
> Наһатайшуудта хүхюун сэдьхэл түрүүлдэг,
> Баярта байдалые улам гоёодог,
> Баршад ушархадань халхалан хамгаалдаг.

Михаил Васильевичын бүтээжэ үгэһэн үйлэ хэрэгые гансахан советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо гүйсэд сэгнэжэ, тэрээнэй хэдэн зуун жэлээр уридшалан мэдэжэ заһан научна зорилгонууд болото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэбэ. Ород орон дотор наука үргэнөөр дэлгэрүүлхые хүсэдэг Ломоносовой арюун хүсэлэн гансахан лэ манай үедэ, Сталинска эпоходо бүримүһэн дүүргэгдэжэ боложо, наука болбол сэсэглэн һалбаржа, арад олоной амгалан жаргалтайгаар ажаһуухын туһада зорюулагдана.

Ц. Б. Цыдендамбаев.

Нэгэдэмэл нацануудай хүндэлэлдэ Нью-Йоркдо банкет болобо

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 12. (ТАСС). Үсэгэлдэр Нью-Йоркдо «Хилын саанахи хэблэлэй ассоциаци» болбол Нэгэдэмэл нацануудай хүндэлэлдэ ехэхэн банкет хэбэ, тэрээн дээрэ хүндэтэ айлшад болохо Советскэ Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. Молотов, Холбоото Штадуудай Гүрэнэй секретарь Д. Бирнс, Великобританиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Э. Бевин, Хитадай делегациие толгойлогшо В. Ку, Францийн Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Кув де Мюрвилль болон Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ Бельгиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр П. Спаак гэгшэд байлсаба.

Мүн тэрэшэлэн банкет дээрэ байлсаһан айлшадай дунда Генеральна Ассамблей дээрэ байгаа Советскэ делегациин членүүд СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Вышинский, украинска делегациие толгойлогшо Мануильский белорусска делегациие толгойлогшо Киселев болон Нэгэдэмэл Нацануудай бусад хэдэн түлөөлэгшэд болоно.

Банкедые эмхидхэгшэдэй гуйлтаар Ассамблейн түрүүлэгшэ Спаак ба Советскэ Союзай, Великобританиин, Холбоото Штадуудай, Францийн ба Хитадай түлөөлэгшэд банкедта хабаадалсагшадта хандажа богонихон үгэнүүдые хэлэһэн байха юм.

В. М. Молотов болбол илалтые дайлан олоһон ба бүгэдэниитын үни удаан сагай эб найрамдалай аша туһые амасан хүртэхые хүсэжэ байһан арадуудай үмэнэ Нэгэдэмэл нацануудай организациин членүүдэй харюусалгатай байһан тухай һануулаад, эб найрамдалые хангахын түлөө тэмсэлдэ сүлөөтэ хэблэлэй ушар удхые тэмдэглэһэн байна. Тэрэ хадаа буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ хороохо тухай Генеральна Ассамблей дээрэ Советскэ делегациин табиһан проблемэ тухай хэблэлэй анхаралые хандуулба. Американска делегаци хадаа зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ хороохо тухай Советскэ Союзай дурадхалые дэмжэлсэбэ гэжэ тэмдэглээд, Молотов болбол «Советскэ делегаци хадаа Холбоото Штадуудай делегациие мүн лэ тиигэжэ дэмжэхээр бэлэн байна»—гэжэ мэдүүлээд, американска ба Советскэ делегацинуудай дурадхалнуудынь өөһэд хоорондоо үгэ нэгэдэнги байжа болохо байһандань сохом найданаб гэбэ.

Аудитори болбол Молотовой иигэжэ хэлэхэдэнь амаршалһан байна.

Бусад ораторнууд өөһэдынгөө хэлэһэн үгэнүүдые мүн лэ нэгэдэмэл нацануудай организациин үмэнэ табигдаһан зорилгонуудта зорюулһан байха юм. Бевин үгэ хэлэхэдээ, Великобританиин правительство халаа буу зэбсэгые хороохо дурадхалые дэмжэхэ юм гэжэ мэдүүлбэ. Бирнс болбол мэнэ һаяхан болоһон Конгрессэй һунгалтануудта республиканецуудай илаһанай дашарамда Нэгэдэмэл нацанууд тээшэ американска правительствын мүнөөнэй хандалгань хубилхагүй юм гэжэ тэндэ байлсагшадта мэдүүлһэн байгаа.

Нэгэдэмэл нацануудай хүндэлэлдэ Нью-Йоркдо болоһон банкет дээрэ В. М. Молотовой хэлэһэн үгэ

«Господин түрүүлэгшэ, Нэгэдэмэл нацануудай хүндэлэлдэ болоһон энэ банкет дээрэ байлсахые уриһанайтнай түлөө түбхын түрүүндэ Танда ба «Хилын саанахи хэблэлэй ассоциацида» баясхалан хүргэхэ байнаб. Советскэ делегаци хадаа энэ уряалые дуратайгаар хүлеэн абаба. Нэгэдэмэл нацануудай үндэр дээдэ һанал хүсэлнүүдые бэелүүхэ, уласхоорондын организациие хүндэлжэ байһаниие гэршэлһэн ушарнуудай нэгэниинь хадаа, мүнөө боложо байһан энэ суглаан болоно гэжэ Советскэ делегаци хараха байна.

Дайн сэрэг манай илалтаар дүүрээ. Арадуудай һанал эрмэлзэл хадаа бүгэдэниитын эб найрамдалай аша туһые сүлөөтэйгөөр хэрэглэхые хүсэнэ. Бүхы гүрэнүүдтэ угаа олонхи зониинь болохо «простой хүнүүд» хадаа бүгэдэниитын эб найрамдалай аша туһые хэрэглэхэ аргаболомжонууд гээшэ шадаал һаа үлэмжэ бата, шадаал һаа үни удаан саг соо байхыень хүсэнэ. Тэдэнэр хадаа илангаяа дайнай үедэ агуухэ баатаршалгануудые гаргаһанайнгаа ба үхэл гэмтэлдэ ороһонойгоо һүүлээр тиигэжэ байха дүүрэн эрхэтэй байнабшуу. Бидэнэр бүгэдын эдлэжэ байһан эдэ бүхы үнэтэ юумые өөһэдынгөө үдэр бүриин ажалаар байгуулжа ба болбосоронгы байдалай эдэ бүхы туйлалтануудые бэелүүлжэ байһан тэдэ хүнүүдэй эрхыень хэрэгсээнгүй байжа гү, али мартажа болохогүйбди Арадуудтаа амгалан тайбан ажаһуудал олгохо, материальна ажаһуудалайнь һайжаруулха, культура болбосоролой ба сүлөөтэ ажабайдалай аша туһые эдлэхэ ябадалые үнэхөөрөө хэрзэргэ хангаха шадабаритай байһаарань өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэд, гүрэнэй ба олониитын тушаалтаниие тэдэ арад зониинь сэгнэхэ байна гэжэ хэлээ хадаа эндүүрхэгүй бэзэбди.

Тэдэнэр хадаа мүнөө 54 гүрэниие нэгэдүүлээд байһан уласхоорондын шэнэ организацидашье тиимэ эрилтэ табина гээшэ.

Энэ организациин членүүд болохо бидэнэр хадаа арадуудай үмэнэ харюусалгатай байһанаа мэдэрхэ ёһотойбди. Сүлөөтэ хэблэл гээшэ дутуунуудые шүүмжэлхэ методуудые үргэнөөр хэрэглэжэ, бидэнэй уялганууд тухай һануулжа байха ябадалһаа айха ёһогүйбди.

Зүгөөр, хэблэл гээшэ нэгэ янзын байхагүй. Би хадаа бүхы хэблэлдэ ямаршье илгаагүйгөөр хандахые уряалжа байна бэшэб. Энхэ амгалан сагташье сэрэгэй аялгаар дуугарха һанаатай байдаг, дан ехээр аялга гаргажа байтараа дуугаа таһалдуулха аюулда орожо байдаг тэдэ хэблэл газетэнүүд гээшэ үргэн олон арад зоной зүгһөө үнэхөөрөө һайнаар харагдахагүй байна гэжэ сохом найдаха байнаб. Тиихын хажуугаар арадуудай хоорондохи эб найрамдал тухай, тэдэнэй амгалан тайбан байха тухай, национальна бэеэ даанхай ба эрхэ сүлөөтэй байха тухай хэблэл газетэнүүдэй үнэхөөрөө оролдолго гаргаад байхадань, хэблэл газетэнүүдэй хүсэ шадал ба аргаболомжонуудынь бүри барагдашагүй ехэ байһандань һэжэг һанажа болохогүй.

Мүнөө хэблэл тухай хэлэжэ байхадаа, би болбол зарим нэгэ тусгаар һанал бодолнуудтай байһанаа нюухагүй байнаб. Би хадаа айхабтар шухала удхатай байһыень арсашагүй нэгэн проблемэ тухай хэблэл газетэнүүдэй анхаралые хандуулха һанаатай байнаб. Гэхэһээ байтагай, уласхоорондын нүхэсэлэй энэ шухала проблемэ хадаа Нэгэдэмэл нацануудай хамтаржа хүсэеэ гаргаад байһанайнь ашаар мүнөө үедэ урагшаа дабшажа шадаха юм гэжэ тоолохо хүсэд үндэһэ баримтанууд бии.

Советскэ делегаци хадаа буу зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ хороохо тухай дурадхал оруулаад байһыень таанад мэдэнэт. Мүн тэрэшэлэн Америкын Холбоото Штадуудай делегаци Генеральна Ассамблей дээрэ энэ дурадхалые дэмжэн дүнгэлсэхэ зуураа тэрэ асуудал тушаа өөһэдынгөө һанамжые нэмэжэ оруулаад байһаниинь мэдээжэ. Нэгэдэмэл нацануудай организациин эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ ёһотой байнабди, тиин мүнөө энэ зүбшэн хэлсэлгые сагһаань түрүүн шиидхэһэнэй хэрэггүй. Зүгөөр американска делегаци хадаа Советскэ Союзай дурадхалые дэмжэн дүнгэлсэбэ, тиин би болбол Советскэ делегаци гээшэ Холбоото Штадуудай делегациие мүн лэ тиигэжэ дэмжэн дүнгэлсэхөөр бэлэн байна гэжэ мэдүүлхэ байнаб. Советскэ ба американска делегацинуудай дурадхалнуудай өөһэд хоорондоо үгэеэ нэгэдэнги байжа болохо байһыень мүнөөнһөө мэдэржэ шадаха байнабди. Энэ ехэхэн зорилгые шиидхэхын тулада бидэнэр бүгэдөөрөө һайса хүдэлмэрилхэ ёһотойбди.

Буу зэбсэгые бүгэдэниитээрээ хороохо тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхые буруушаажа Генеральна Ассамблей дээрэ нэгэшье делегаци арсаагүй байнабшуу. Нүгөө талаһаа нэгэ зарим делегацинууд энэ дурадхалые хүсэд һайшаажа угтаһан ба нүгөө заримань энэ проблемые зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлһэн тухай мэдэжэ байнат. Мүнөө бидэнэр энэ асуудалда сэхэ орожо, буу зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ хороохо тухай проблемые шиидхэхэ тухай Нью-Йоркдо боложо байгаа мүнөөнэй Генеральна Ассамблей дээрэ эхи табиха бэзэбди гэжэ найдаха байнаб.

Тиимэ ерээдүйн түлэблэлгэнүүдэй бии байһан хадань хэблэл гээшэ энэ талаар нилээд ехэ юумэ хэжэ шадаха юм. Хэблэл газетэнүүд энэ айхабтар шухала проблемые үнэн зүрхэндөө дүтөөр хүлеэжэ абаад байгаа хадаа алдуу гаргахагүй байна. Атомно энергиие сэрэгэй зорилгоор бүтээн гаргаха ба хэрэглэхэ ябадалые хорихо хүртэр буу зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ хороохо гээшэ эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай интересэ таараха байһаниинь арсашагүй. Буу зэбсэгүүдые хороохо ба атомно бомбонуудые хорихо ябадал ниитэ дээрээ хэгдэхэ байһан хадань, энэ мэтын эрилтэһээ нэгэшье орон зайсажа шадахагүй ба нэгэшье орон булюу эрхэтэй байжа шадахагүй болоно.

Үни удаан жэлнүүдтэ буу зэбсэгүүдээ хуряагдаһан манай ниитын дайсануудай үй бута сохигдоһоной һүүлээр манай оронуудташье буу зэбсэгүүдые хороохо хэрэгтэ мүнөө орожо шадаха болоод байнабди. Иигээд байбал, буу зэбсэгүүдые ехээр гаргаха гэжэ эхилһэн ябадалда эсэс табиха байнабди. Бидэнэр хадаа нэгэдэмэл түсэбөөр ба Нэгэдэмэл нацануудай сэхэ хүтэлбэреэр буу зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ хороохо ябадалые хэжэ шадаха байнабди.

Буу зэбсэгүүдые хороохо ябадал хадаа эрминуудта, уһан сэрэгэй флодто, сэрэгэй авиацида байһан хүнүүдэй тооое нилээд хороохо ёһотой. Эдэ хэмжээ хадаа сэрэгэй бюджедые ехээр хороожо, улад зонһоо абтаха налогүүдай хүндэ хүшэр дарасые бага болгоод байхадаа, ажалшадай ажаһуудалай материальна условиие һайжаруулха ёһотой. Буу зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ хороохо ябадал уласхоорондын эб найрамдалые бата бэхи болгохо хэрэгтэ ба аюулгүй байдалда туһалха болоно, тэрэниие багашье ехэшье оронуудай арадууд бүгэдөөрөө хүсэжэ байна гээшэ.

Энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ шухала хэрэгтэй дэмжэлгэ үгөөд байхадаа, хэблэл газетэнүүд өөһэдынгөө агуухэ зорилгонуудай нэгыень дүүргэжэ байнабшуу. Энэ арюун һайхан хэрэгтэ хэблэл газетэнүүдэй туйлаха амжалтанууд хадаа түүхэтэ удхатай болохо, бата бэхи эб найрамдал ба болбосоронгы байдал тээшэ зүдхэһэн арадуудай эгээн гүнзэгы ба үнэхөөрөө үни холын һанал хүсэлдэ таараха болоно».

Модо бэлэдхэлэй участогууд дээрэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлдэ манай республикын модоной ажаүйлэдбэриин предприятинууд өөрынгөө хүдэлмэриие һайнаар ябуулжа байна. «Бурмонлес» трестын түрүү предприятинууд модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэбэ. Жэлэй эсэс хүртэр түсэбһөө гадуур ... зуун кубометр модо бэлэдхэхэ байна.

Эрийскэ мехлесопункт модо бэлэдхэхэ ба зөөхэ жэлэйнгээ түсэб ... октябриин нэгэндэ дүүргэбэ. Тиигээд энэ жэлэй эсэс болтор түсэбһөө гадуур 30 мянганһаа доошо бэшэ кубометр модо бэлэдхэхэнь ... тай. Тэрэшэлэн Шулуутайн леспромхоз ба Хандагатайн мехлесопункт жэлэйнгээ түсэб мэнэ дүүргэжэ болоод байна. Иигэжэ ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэд дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, эхэ орондоо элбэг ехээр модо бэлэдхэжэ үгэхын түлөө эрмэлзэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Иигэжэ ажаллажа байһан хүдэлмэришэ бүхэн ажалайнгаа һүүлээр ... тэй сагаа культурнаар, ном ... тэр газетэ журнал, радио шагнажа үнгэргэхые хүсэдэг байһанинь хэндэшье мэдээжэ. Гэбэшье, модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба партийна, советскэ организацинууд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэ ... хандадагынь гайхалтай.

Жэшээлхэдэ, Хориин леспромхозой Зүүн-Хууруйн лесоучастогай хүдэлмэришэдэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэдэггүй. Мүн кино харуулагдадаггүй ба уранһайханай самодеятельностиин кружогууд байгуулагдаагүй. Тиимэһээ хүдэлмэришэд-залуушуул үдэшын сүлөөтэй сагтаа хэхэ юумэгүй дээрэһээ үйлсэ хэмнэжэ ябалдан, ямаршье ашаг туһагүйгөөр сагаа үнгэргэнэ.

Хандагатайн мехлесопунктда клубынь заһабарилагдаагүй. Тэндэ радиоузел ба кинопередвижкэ бии аад, хүдэлмэрилдэггүй байна. Рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Миронов ямаршье культурна хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Сэлэнгын аймагай ба бусадшье леспромхозууд иимэрхүү байдалтай байна.

Предприятинуудай, партийна ба профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө хүдэлмэришэдэй культурно-ажабайдалда анхаралаа табижа захалхаһаа хойшо һүүлэй үедэ зарим предприятинууд дээгүүр культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаржа захалаа. Жэшээлхэдэ, Эрийскэ мехлесопунктын дэргэдэ мүнөө 2 улаан-булан, клуб, библиотекэ, радиоузел ба киноустановко хүдэлмэрилнэ. Мүнөө тус пунктын хүдэлмэришэд, албахаагшад саг үргэлжэ элдэб янзын темээр лекци, элидхэл шагнахаһаа гадна, улаан булангаа ба библиотекэдээ ошожо газетэ журнал уншадаг, кино харадаг болонхой. Гадна тэндэхи хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хүсөөр уранһайханай самодеятельностиин кружогуудые эмхидхэжэ эхилээ. Мүн Байгалай леспромхоздо радиоузел, кинопередвижкэ заһабарилагдаад хүдэлмэрилжэ эхилээ.

ВЦСПС-эй XV пленум болбол хүдэлмэришэдэй дунда культурно-ниитын хүдэлмэриие үндэһөөрэнь һайжаруулха эрилтые профсоюзна организацинуудта табиһан байха юм. Ой модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК ой модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй союзай Бурят-Монголой Обкомдо 270 мянган түхэриг мүнгэ гаргажа үгэһэн байгаа. Теэд тэрэ мүнгэн зөөри һулаар ашаглагдана.

Ой модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэришэдэй профсоюзай Обком (түрүүлэгшэнь нүхэр Веселов) ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үндэһөөрэнь һайжаруулха ябадалые хангаха ёһотой. Союзай Обком болбол модо бэлэдхэлэй участок бүхэндэ клуб ба улаан булангуудые түхеэрэхые предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шууд эрилтэ хэхэ ёһотой. Профсоюзай обком хадаа бүхы клубууд ба улаан булангуудые бүхы культурна хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангаха уялгатай.

Гадна, радиоузелнүүдые заһабарилжа хүдэлмэрилүүлхэ, үгы газартань радиоприемнигуудые табиха шухала. Клуб ба уншалгын байшангуудта саг үргэлжэ лекци уншалга, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые хэхэ ябадалые эмхидхэхэ, хүдэлмэришэдэй самодеятельностиие эмхидхэхые хангаха ябадал хадаа ой модоной предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна ба профсоюзна организацинуудай арюун уялга болоно. Профсоюзай Обком культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха ябадалые толгойлхо болоно.

К. Скворцов,—ВКП(б)-гэй Обкомой инструктор.

Урда Кореяда „һунгалтанууд" хайшан гээд болооб

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 12. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствын сеульскэ корреспондентын дамжуулхань хадаа, корейскэ партинуудай түлөөлэгшэд болбол һүнгэрэгшэ недели соо Урда Кореягай Саг зуурын хуули законодательна суглаанда һунгаһан һунгалтанууд «демократическа бэшэ ба зоной хабаадалгагүй байһан хадань» Урда Кореяда американска сэрэгүүдэй байһан тушаа дурагүй байһанаа тэрэниие командалагша генерал-лейтенант Ходжа гэгшэдэ мэдүүлбэ гэнэ.

Урда Корейн баруун ба зүүн үзэлтэй организацинуудай коалицион комитедэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэниинь болохо Ким Кю-дацик гэгшэ ноябриин 4-дэ Ходжада эльгээһэн бэшэг соогоо «саг зуурын законодательна суглаанда кореецүүд—патриодууд һунгагдаагүй байһан хадань» һунгалтануудай результадууд үнэн бэшэ гэжэ соносхохые эриһэн байна. Тус суглаанай составта япон үзэлтэй ба хэтэрхы баруун үзэлтэй этэгээдүүдые олоор һунгаһан ушар хадаа, мүнөө үнгэрһэн һунгалтанууд гээшэ «корейскэ арад зоной бодото һанал бодолые хангабагүй» гэжэ Ким мэдүүлбэ. Ким болбол һунгалтанууд дээрэ Син Ман-ри гэгшын «националистическэ ассоциациие» мэхэ гохо хэбэ гэжэ илангаяа ехээр гэмнэһэн байгаа. Дам саашаа полициин тон шангаар хамаархаһан дээрэһээ зүүн үзэлтэй партинууд һунгалтануудта хабаадалсабагүй, 20 наһанһаа дээшэ бүхы хүнүүдые голосовалхаар зүбшөөрһэн дүрим заабари бии байгаашье һаань, үнэнтэ дээрээ һунгалтануудта гансал гэр бүлын эзэд хабаадалсаба, зарим районуудта тэндэхи нютагай хуули тушаал дааһан хүнүүд болбол һунгагшадай дундаһаа өөһэдынь нэрэ тамгануудые (факсимиле) суглуулһан бэеэрээ тэрэниие өөһэдынгөө үзэмжэөр хэрэглэһэн байха юм гэжэ Ким мэдүүлбэ.

Социал-демократическа партиин түрүүлэгшэ Лю Вун-хон гэгшэ Кимэй хэлэһэн гэмнэлтые зүбшөөн гэршэлһэн байгаа.

КАБАНСК ТОСХОНОЙ НЭГЭ VДЭР

Манай инф рматорай мэдээсэлнууд

Эмшэлүүлһэн врачдаа баясхалан хүргэнэ

1945 оной ноябрийн 5-ай үглөөгүүр...

Аймагай центр дээрэхи больницада 37 наһатай Павел Антонович Пластинин гэгшэ 3 долоон хоног соо эмшэлүүлээд, энэ үдэр больницаһаа гараба. Пластинин бол Тимлюйскэ цементнэ заводт хүдэлмэрилжэ байтараа гэнтын аюула р омируугаа хухалһан ба нюдөө гэмтээһэн ушарһаа больницада ороһон байгаа. Врач Нина Константиновна Гусевагай шалабаритай ба оролдосотойгоор эмшэлһэнэй ашаар Пластинин болбол охорхон саг соо түргэн эдэгэбэ

Нүхэр Пластинин хадаа эмшэлһэн врачдаа оролдосотой ажалайнь түлөө угаа ехэ баясхалан хүргөөд, хажэ байһан ажал хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлхээр шамдан бусаба.

Болбосон түхэлтэй болгохын түлөө

Нүхэр Халтагаров директортэй аймлесхоз тэндэхиин бусад эмхи-зургаануудһаа уридшалжа өөрынгөө албан газарые, мүн газаа гуурэнь болбосон түхэлтэй болгожо байна. Шэнэ хаалга, полисаднигбаряа. Мүн Майн 1-эй нэрэмжэтэ үйлсые сэбэрлэжэ, гоёон шэмэглэбэ. Коллективэй хүдэлмэришэд вэгэ хүн шэнгеэр энэ хүдэлмэридэ эмхитэй урагшатайгаар гаража, габшагай хүдэлмэриин үльгэр жэшээ харуулбад. Илангаяа аймлесхозой инспектор Устьянцев, леснигүүд—И. Вурлаков, А. Кобылкин ба И. Дорохов гэгшэд тон эдибхитэй ба оролдосотойгоор хүдэлмэрилбэд.

Жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид гүйсэдхэбэ

Алуу малай арһа, ноохо гэхэ мэтэ түүхэй эдлэлнүүдые бэлэдхэлгын жэлэй түсэб 112 процент гүйсэдхэгдэбэ гэжэ Кабанскын аймзаготживсырьегой бухгалтериин гүһалагша нүхэр Кычтымов мэдээсэнэ. Ангуушан С. Е. Корычев (Харауза) ондатор бариха сезон йнгоо түсэб 160 проценттэ бэлэн тэрэ нотагай 78 наһа хүрэһэн Иван Александрович Сидоров дангабариа 160 процент гүйсэдхэбэ.

Урьһаламжын шүүбэри

Үдэр бүхэндэ аймагай нөөсэлгын кассада хүдэлмэришэд, албахаагшад ба колхознигууд олоороо ерэжэ, гурэнэй урьһаламжануудай шүүбэринүүдые шалганад. Сэлэнгэ станцида һуудаг Прасковья Федоровна Савинская гэгшэ сэргэй урьһаламжын гурбадугаар гурэнэй облигацияар 1000 түхэриг шүүбэ. Посольскын загаһанай заводто хүдэлмэрилдэг Владимир Никифорович Метелкин 1942 оной облигацияар 1.800 түхэриг, Шергинскэ сельсоведтэ һуудаг Владимир Игнатьевич Мордовской гэгшэ хоердугаар сэргэй урьһаламжын облигацияар 1200 түхэриг гэхэ мэтэ горьтойхон шүүбэринүүдые абабад.

Аймагай библиотекын эдибхитэй уншагшад

Кабанскын аймбиблиотекые даагша Надежда Ивановна Плеханова болбол библиотекын тусхай бэлагүй байһан тухайгаа мэдүүлнэ. Библиотекэнь аймагай газетын редакциин байшан соо байдаг. 1946 он соо номойнь фонд вилээд үргэдөө. Һаяхан 200 шахам нэрэ уран зохёолой литература нэмэгдээ Бүхы дээрээ номойнь фонд 8 038 хэһэг болоно. Библиотекын саг үргэлжын уншагшад—150 хүнээр тоологдоно. Эдэнэй тон эдибхитэй уншагшад гэбэл: врач Ф. В. Астраханцев, аймлесхозой бухгалтер байһан А. Т. Плошко, ВКП(б)-гэй айкомой инструктор П. Г. Макаров ба мүн хүгжэм сооһоо Самид Савельянов, Люся Лилова ба бусад болоно.

И. Н. Баженов.

с. Кабанск

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитэ дээрэ хороохо тухай советскэ дурадхалые зүбшэн хэлсэлгын урда

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 13. (ТАСС-эй спецкорр). Буу зэбсэгые бүгэдэ ниитэ дээрэ хороохо тухай ба тусхайлбал, атомна энергиие хэрэглэхэ ябадал хоримжолхо тухай советскэ дурадхал болбол политическэ асуудалнууд ба аюулгүйн асуудалнууд тушаа № 1 комитедтэ ерээдүйн һаяын сагта зүбшэн хэлсэгдэхэ еһотой байна. № 1 комитедэй хүдэлмэриие зорюута хойшо татаһан ябадал болбол бүхэдэлхэйн үргэн олониитын зүгһөө, илангаяа, США-гэй олониитын зүгһөө энэ шухалын шухала асуудалда анхаралаа табилгые һуладуулаагүй байха юм. Нэгэдэмэл нацануудые хүндэлжэ хэһэн банкет дээрэ советскэ делегациин ахалагша В. М. Молотовой хэлэһэн үгэ тушаа хэблэлдэ тон олон тоото һанамжануудай гараһан ушар энээниие гэршэлнэ.

«Холбоото Штадууд болбол буу зэбсэгые бүгэдэ ниитэ дээрэ хороохо тухай асуудалые Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сесси дээрэ шиидхэжэ орое гэжэ Россин дабтан оруулһан дурадхалые баяртайгаар угтаһан байна,—гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын шэнжэлэгшэ мүнөөдэр бэшэнэ.—Нью-Йоркдохи хари гүрэнүүдэй хэблэлэй ассоциациин түхеэрэһэн обед дээрэ СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Министр Молотовой хэлэһэн үгые ассамблейн делегацинууд тон ехээр һонирхон хөөрэллэжэ байна, энэ үгэ соогоо буу зэбсэг хороохо тухай Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай дурадхалнууд хадаа хоорондоо зүбшэн таарулагдажа болохо байна гэжэ Молотов заан хэлэһэн байгаа».

Молотовой хэлэһэн үгэ болбол «США ба Англиие гэнтэ сошордуулһан байна. Бевинэй мэдэрһэн еһоор, үргэн олон түмэн арадай ухаан сэдьхэлые эзэлжэ байгаа энэ асуудалай талаар Советскэ Союз хадаа Генеральна Ассамблейн сессиин нээгдэхэ буу зэбсэгые бүгэдэ ниитэ дээрэ хороохо дурадхал оруулаад байхадаа, эдибхи үүсхэл өөрынгөө гарта абаһандаал адли мүнөөшье өөрынгөө гарта абаһан байнаб».

Мүнөө үеын шатада буу зэбсэгые бүгэдэ ниитэ дээрэ хороохо ябадал болбол дүүрэн бэелүүлэгдэмээр зорилго мүн байха юм гэжэ хэдэ хэдэн газетэнүүд тэмдэглэнэ. Тусхайлан хэлэбэл, «Нью-Йорк Сан» гэжэ газетэ энэ ушарые заан хэлэһэн байха юм.

Американска хэблэл хадаа буу зэбсэг бүгэдэ ниитэ дээрэ хороохо тухай асуудал табиха ябадалда США бэшэ, харин Советскэ Союз эдибхи гаргаба гэжэ нэгэнтэ бэшэ халаглаһан байна. Энэ шүүмжэлэй хүсые заахаңшье тэды буруулхын түлөө гадаада хэрэгүүдэй талаар сенатска комиссиин түрүүлэгшэ, американска делегациин член Коннэли болбол США хадаа зэбсэг хуряаха гэһэн үзэлые олон жэлэй турша дотор амжалтагүйгөөр нэбтэрүүлжэ байһан юм гэһэн шэнги мэдүүлгэ үсэгэлдэр корреспондентнүүдтэ хэһэн байна.

«Манай хэһэн эндүүрэл хадаа хүсэ ехэтэ зэбсэгжүүлгэдэ айхабтар ехэ этигэл найдалгаяа табидаг байһамнай мүн болоно,—гэжэ радиокомментатор Стернбергер гэгшэ мэдүүлбэ.—Генеральна Ассамблейдэ буу зэбсэг хороохо түсэбые советскэ делегадай дурдаһан байбашье бидэнэр хадаа, гол түлэб, Советскэ Союзые манай ерээдүйн дайсан гэжэ бодомжолон, оборонын программа ехэтэ дэбжүүлжэ байһан байнабди. Энэ программа болбол манда хэдэн олон миллиард доллараай сэнтэй болохо байна».

Ганса доллар гү?—гэһэн хуулита асуудал энээндэ нэмэхэдэ болоно.

Урда-Африканска делегаци Генеральна Ассамблейн шиидхэбэриие тоодо абахагүйбди гэбэ

Харгалзалай асуудалнууд тушаа № 4 комитедэй заседани дээрэ мүнөөдэр Урда-Африканска союзай правительствын зүгһөө Баруун-Урда Африкые аннексировалан эзэмдэхэ гэһэн һанаашалгануудые дахин хэлсэһэн байна.

Югославиин, Украинын, Белоруссиин, Польшын, Венецуэлын түлөөлэгшэд нэгэн дуугаар эдэ булимтаралгын шанартай һанаашалгануудые буруушаан эсэргүүсэжэ хэлэһэн байна. Тэдэнэр хадаа Урда-Африканска делегациин зүгһөө өөрынгөө империалистическэ түсэбүүдые далдалха гэһэн үндэһэгүй шалтагаан дурдалгануудые үгы болтор сохижо һалгаһан байна. Урда-Африканска правительство болбол Баруун-Урда Африкын арад зонтой зүбшэһэн байна гэжэ шалтаг болгон баридаг алдарта «зүбшөөл» хадаа үнэндөө бүдүүлиг шанартай хуурмаг ябадал мүн болохо ба Баруун-Урда Африкын территори дээрэ бүдүүлиг хэрзэгүйгөөр дураараа ошоһон ба баһамжалан доромжолһон журам мүнөө үедэ тогтоогдоһон байна, гэжэ тус комитедэй членүүд фактнууд ба тоо баримтанүүдые гартаа барижа баталан харуулба. Баруун-Урда Африкын арад зоной мүнин 5,7 процент болохо европейцүүдэй түлөөлэгшэд ба комитедэй членүүдэй тэмдэглэһэн еһоор, захиржа байгаа оронoй ашаг туһанууды аршалдаг чиновнигууд болохо отогой вождьнууд лэ Урда Африканска союзтай нэгэдэхэ һэмди гэжэ һаналаа угэһэн байха юм Харин Баруун-Урда Африкын уул арад зоной өөһэдынь һанамжануудые хэншье асуугаагүй байна.

Энэ территори дээрэ үнэгүй хүдэлмэриин хүсэ абахын зорилгоор «үнгэ зүһын хаалта» гэжэ нэрлэгдэдэг политика ба баһамжалга доромжолгын политика ябуулагдажа байна гэжэ Украинын делегат А Война хэлэбэ. Тэндэхи зон эрдэмдэ һураха арга боломжонуудаа хаһагдаһан байна. Тэндэхи уул арад зоной 90 процентнь туберкулез шынга, венерическэ ба бусад үбшэнлэ нэрбэгдэжэ байха юм. Тэдэ зон хадаа резервацинууд гэжэ нэрэтэй эгээ муу газарнууд дээрэ ажаһуудаг байна. Шубгэтэ түмэр аргамжаар хүреэлэгдэһэн ба полициин харуул доро байдаг эдэ нютагуудта хооһорол һандарал, богшорой, ядарал гуйраншалга үргэлжэ дээрээ байжа байна. Эдэ нютагууд фашистска концентрационно лагерьнуудые һануулна. Мүн нимэ рассва доромжолгын журам болбол Урда-Африканска Союзай өөрынь уул арад зон тушаа ябуулагдажа байха юм.

Энэ жэлэй март һарада Урда-Африкын европейцүүд бэшэ арадай нэгэдэмэл комитет хадаа тэндэхи уул арадай хашалта хабшалтада орожо байһан тухай декларацитайгаар бүхэдэлхэйн нацануудта хандаһан байна. «Эзэн арадай идеологиие Урда Африкаһаа үндэһөөрынь зайлуулха еһотой, тон үсөөнхи хүнүүдэй зүгһөө бүхы арадай эрхые газаашалжа байдаг нимэ журамые болюулха еһотой, европеец бэшэ хүнүүдтэ хуули заншалай түсгаар журам, мүн эзэн арадта баһа ондоо журам бии байдаг ушарые саашадань болюулха еһотой» гэжэ тус комитет бүхы нацануудай урда эрилтэ табиһан байна.

Хэрбээ нюур харахагүй уласхоорондын комисси болбол мандат доро байгаа территоринуудай уул арад зоной байдалые һуури дээрэнь шалгажа үзөө һаа, богоолшолгын үлэгдэлнүүд шэнги адли юумэнүүдые олоор гаргаха байгаа—гэжэ украинска делегат хэлэбэ. Тус комисси болбол Нэгэдэмэл нацануудай Уставай дүрим ба үзэлдэ таарулгаар, абаһан үялгануудаа зүйлшэлэн. һайнаар дүүргэжэ шадаха ондоо гүрэндэ тус нэгэн территоринуудые үгэхэ тухай асуудал дүүрэн үндэһэтэйгөөр табижа шадаха байгаа «Ашаг туһын талаар сэхэ холбоотой оронууд» гэһэн үгые США-гэй делегат Даллес гэгшын зүгһөө тон таарамжагүй ба буруугаар тайлбарилһан ябадалые украинска делегаци зүбшөөржэ шадахагүй байна гэжэ Украинын делегат һүүл дээрэнь мэдүүлбэ. «Ашаг туһын талаар сэхэ холбоотой оронууд» гээшэ хадаа гансал Лигэ нациин мандадуудые абаһан оронууд мүн байна гэжэ Даллес тоолодог байха юм. Энэнь ЮНО-гой Уставта таарахагүй байна.

Урдань мандат доро байһан территоринуудые харгалзалха тухай оруулагдаһан хэлсээнүүдэй проектнүүдые ехэхэн шүүмжэлгэдэ оруулһан Белорусска делегат Ф. Шмыгов болбол эдэ территоринуудые харгалзалха ябадалай үялгата шанарые тэмдэглэжэ, нимэ мандадуудые гартаа барижа байһан оронууд хадаа урдань мандат доро байһан тус территоринуудые гансал өөрынгөө һайн дураар харгалзалгада үгэхэ байна гэһэн тэдэ зарим оронуудай түлөөлэгшэдэй һанамжануудые буруушаан зайлуулһан байна. «Хэрбээ эдэ мандадуудые гартаа барижа байгаа гүрэнүүд өөрынгөө гараа табиһан Уставые эбдэхэ хүсэлгүй юм һаа, мандат доро байгаа территоринуудые һаатабаригүйгөөр ба хойшо таталгагүйгөөр харгалзалга доро үгэхэ еһотой байна»,—гэжэ Шмыгов хэлэбэ. Урда-Африканска Союзай зүгһөө баруун урда Африкые эзэлхэ гэһэн һанаашалга тушаа тогтожо хэлэхэдээ, аннексировалан эзэлхэ ябадалые һайшааха гээшэ Устав дотор хэлэгдэһэн харгалзалгын уласхоорондын принципүүдые болюулха ба бүхэдэлхэйн олониитын нюур дээрэ Нэгэдэмэл нацануудай организациин алдар хүндые унагааха ябадал мүн болохо байна гэжэ Белорусска делегат заан хэлэбэ.

Гансал Великобританиин делегат болбол Урда-Африканска Союзай империалистическэ һанаашалгые сэб сэхэ дэмжэлгэн үгэ хэлэхэдэ болохо гэжэ тоолодог байһанаа харуулба. Тэрэ хадаа Баруун-Урда Африка дээрэ боложо байгаа дураараа ошоһон ябадалнууд ба расова доромжолгонууд тухай элбэг олон фактическа баримтануудые газаашалаад, энэ территориин үндэһэн арад зондо али болохо туһаламжа тэдхэмжэнүүд үзүүлэгдэжэ байдаг ба тэдэнэр өөһэдөө Урда-Африканска Союзтай ниилэхые хүсэһэн юм гэжэ ямаршье баримтагүйгөөр баталан хэлэһэн байна. Энэ хэлсэгдэжэ байгаа асуудал тушаа һанамжануудаа хэлэхэ арга Генеральна Ассамблейдэ олгоһонойнь түлөө Урда-Африканска Союзай ашынь харюулха еһотой байна гэжэ британска делегат мэдүүлбэ. Тэрээнэй һанамжаар, тус британска доминион болбол урдын Лигэ нациин мандалай еһоор захиржа байгаа Баруун-Урда Африкаяа Нэгэдэмэл нацануудай организациин харгалзалга доро үгэхэгүй дүүрэн эрхэтэй болоно.

Аршалгада абаһаа энэ мэдүүлгэһээ зориг орожо, Урда-Африканска Союзай делегат фельдмаршал Смэтс гэгшэ үгэ хэлэхэдээ, Баруун-Урда Африкые аннексировалан эзэлхэ ябадалда эсэргүү үгэ хэлэлгэнүүд хадаа хорото һаналтай пропаганда гээшэ гэжэ мэдүүлээд, Урда-Африканска Союзай правительство болбол Баруун-Урда Африкые Урда-Африканска Союзай мэдэлдэ оруулха гэһэн шиидхэбэриие Генеральна Ассамблейн һайшаагаашьегүй һаань, тус тогтоолые юрэ тоодо абахагүй һаналтай байна, бидэнэр хадаа юунэйшье болоо һаа энэ территориие манай Союзай таһаршагүй нэгэн хуби гэжэ саашадаа захирдаг зандаа үлэхэбди,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. Смэтс гансал юу зүбшөөхэ юм гэбэл: ЮНО-гой генеральна секретарьта Баруун-Урда Африкын байдал тухай информаци үгэжэ байхые зүбшөөхэ байна.

Һүүлшын үдэрнүүдтэ зарим нэгэн американска газетэнүүд «дайлан абагшын эрхэ» гэдэг тухай ехэ олон һанамжануудые бэшэһэн байна. Эдэ һанал бодомжонууд Урда-Африканска фельдмаршалай дайшалхы хүсэлые урмашуулаа бэшэ ха гү? Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставай ба уласхоорондын хуулита эрхын гол үндэһэ һууринуудые иимэ элитээр олоной нюур дээрэ доботолһон өнэ доботолгонууд хадаа наһа бараһан Лигэ нацада 15 жэлэй урда хэрэглэгдэжэ байһан арга зэбсэгүүдые һануулжа, шэнэ, залуу уласхоорондын организациин алдар хүндые бэхижүүлхэ ябадалда яашье туһа болохогүй байна.

Эдеэ хоолой байдал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ

Экономическа ба финансова асуудал тушаа № 2 комитет болбол эдеэ хоолой байдал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлүүлбэ. Мүнөөдэр үглөөгүүр уласхоорондын эдеэ хоолой онсо эрхэтэ Советэй генеральна секретарь Фитцджеральд гэгшэ делегадуудай асуудалнуудта харюу үгэһэн байна. Тэрээнэй түлөөлжэ байгаа уласхоорондын тус организаци хадаа эдеэ хоолой асуудалые шиидхэхэ ябадалда хайшан гэжэ ба юугээр туһалжа шадаха байнаб гэһэн тушаа Фитцжеральд болбол бүри ноябриин 7-до хэлэһэн доклад соогоо бодото ямаршье һанамжануудые хэлэжэ шадаагүй байһандаал адли, мүнөөшье хэлэжэ шадабагүй.

Эдеэ хоолой онсо эрхэтэ Совет болбол бүри үнгэрэгшэ жэлдэ байгуулагдаһан байгаа. Тус совет болбол бүхэдэлхэй дээрэ байгаа эдеэ-хоолнуудай ресурснуудые шэнжэлэн үзэхэ ба тэрэниие хубаарилха ябадалда туһалха еһотой гэжэ хараалагдаһан байха юм. Зүгөөр эдеэ хоолой зүйл хубаарилхадаа түрүүшын ээлжээндэ эгээ ехээр ядаржа байгаа оронуудта туһа хүргэхэ еһотой байгаа. Гэбэшье тус Советэй ажал-ябуулга болбол юрэнхы декларацинуудһаа сааша гараагүй байха юм. Тэрэ байтагай, тус Совет болбол ондоо зарим оронуудай үлэсхэлэндэ дайрагдажа байһан энэ үедэ эдэ продуктнуудые ажаүйлэдбэриин зорилгонуудта хэрэглэдэг оронуудта эдеэ-хоол эльгээхэ ябадалда туһалжа байһаниинь мэдээтэй байна. Эдеэ хоолдо хэрэглэгдэхэ тоһонууд ажаүйлэдбэриин зорилгонуудта ашаглагдана гү гэжэ мүнөөдэр Польшын делегадай асуухадань Фитцжеральд болбол «мүнөө үедэ эдеэ-хоолой ба ажаүйлэдбэриин тоһонуудые илгаруулха тон хэсүү байна», гэжэ хайхарамжагүйгөөр тэмдэглэһэн байна. Иимэ байдалда аргентинскэ предприятинуудай пеэшэнүүд соогоо 1200 мянган тонно шэниисэ ба 150 мянган тонно тоһолиг орооһонуудые галдаһан ушарнууд болдогынь гайхалтай бэшэ, түлишөөр дутажа байһан тухайгаа гомдоһон аргентинын делегат энээн тухай өөрөө мэдээсэһэн байха юм.

Гансал СССР-эй делегат А. Громыко болбол хэрэг ябуулгануудай бодото программые тус комитедэй анхаралда дурадхаһан байна. Зарим нэгэн оронуудай айхабтар ехээр ядаржа байбашье ороохо таряа ба тоһонуудые хари гүрэндэ гаргалгые политическэ зорилгодо ашагладаг байна гэжэ тэрэ тэмдэглээд, иимэ ябадалые болюулха тухай асуудал табиба. Советскэ делегациин зүгһөө Громыко болбол Генеральна Ассамблейн резолюциин проект дурадхаһан байна.

Советскэ делегаци болбол ЮНО-гэй членүүд болохо оронуудай правительствонууд ба арадуудта, орооһото культурануудай ургасануудые дээшэлүүлхын талаар оролдолгонуудаа үргэлжэлүүлхэ, тарилгын талмайе хороохо ябадал болюулха: эдеэ хоолой зүйл үлүү ехэтэй байһан оронуудта тус продуктнуудые арбилха гамнаха ба эдеэ хоолоор дутамаг оронуудта тэрээниие гаргаха ябадал дээшэлүүлхын түлөө хэмжэхэ абаха; продуктнуудые газаашань гаргахадаа политическэ ба ондоо ашаг хараха ябадалые болюулха: эдеэ-хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн дээшэлүүлхэ ябадалда эсэргүү хэмжээ абаха; индустриальна үндэр хүгжэлтэтэй оронуудай зүгһөө дутамаг оронуудые хүдөө ажахын машинануудаар, зэбсэг тоногоор ба үтэгжүүлгээр хангаха тээшэ, ороохо таряа ба эдеэ-хоолой продуктнуудые зөөхэ тээхэ транспортна арга боломжонуудые дээшэлүүлхэ тээшэ, эдэ оронуудта эгээ шухала хүдөө ажахын машинануудые бүтээч гаргаха багахануд заводууд ба мастерскойнуудыешье байгуулха тээшэ үлэмжэ ехэ анхаралаа табиха гэһэн уряалаар хандахые дурадхаһан байна. (Советскэ делегат А. А. Громыкын хэлэһэн үгын дүүрэн текст тус газетын удаадахи номерто толилогдохо байна)

Украинын делегат Барановский гэгшэ өөрынгөө хэлэһэн үгэ соо дайн, байллаан хадаа продуктнуудые тэгшэ бэшээр хубаарилха ябадалда хүргэһэн байна гэжэ тэмдэглэбэ. Дайнай һандарал хохилолдо ороһон зарим оронууд эдеэ хоолоор айхабтар дутамаг байхадань, харин США ба Аргентина шэнги бусад оронууд өөрынгөө үйлэдбэриие үргэдхэһэн ба үлүү ехэ юумэтэй болоһон байна. Продуктнуудые үйлэдбэрилэн гаргалта болбол ниитэ дээрээ дайнай урдахи хэмжээдэ дүтэлжэ ерэһэн байна, теэд хэрбээ эдэ продуктнуудые хангалтатай һайнаар хубаарилжа шададаг болоо һаа, энэ асуудал болбол нилээд дүүрэнээр шиидхэгдэхэ байгаа. «Дэлхэй дээрэ эдеэ-хоолой зүйлнүүд үнэндөө дутуу байһан дээрэһээ үлэсхэлэн боложо, хүнүүд үхэжэ байна бэшэ, харин дэлхэйн эдеэ-хоолой ресурснуудые тэгшэ бэшээр хубаарилдаг дээрэһээ тиимэ юумэн боложо байна, гээшэ»—гэжэ Барановский хэлэбэ.

Украинска делегат болбол СССР-эй делегациин дурадхалнуудые дэмжэглэһэн байна. Эдеэ-хоолой запас ехэтэй оронуудһаа хүдөө ажахын продуктнуудые газаа тээшэнь гаргалгые дээшэлүүлхэ еһотой гэжэ тэрэ баадхаба.

Холбоото Штадууд болбол эдеэхоолой асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда хабаадалсаха ба 1947 ондо тарилгынгаа талмайн хэмжээе хорооохогүй байна гэжэ США-гэй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Эллэб һонинууд

YХИБYYНЭЙ ЮРЭБУСЫН УРГА...

Дон шадархи Россошанска... онай «Трактор» гэжэ хүдөө... хын артелиин колхозница М. Красноперова гэгшын хүбүүн... лоо наһатай. Тэрэ үхибүүн... тээшээ ургана. Хахад жэл... оройдоо гансахан сантиметр... ургаһан аад лэ, харин үбсүү... 6 сантиметр бүдүүрбэ. Тэрэ... бэень хүйһэнэйгээ тэрээгүүр... 27 сантиметр бүдүүн, хүзүү... 46 сантиметр бүдүүн ба эмнэ... 50 сантиметр үргэн байна. ... жэл соо хүбүүнэй хүндын ... 10 килограмм нэмэһэн ба ... 100 кгр. татадаг болоод ... на. Энэ хүбүүн элүүр ба ... нэб тиигэнэб гэһэн ямаршье ... дол гаргадаггүй, үетэнөөрөө ... жа ябадаг байна. Һуралсалай ... лэй эхилхэдэ энэ хүбүүн нэ... класста һурхаяа ороо.

,Аяншадай модонууд'

Мадагаскар гэжэ арал дээ... гонихон аад (үндэрынь 4 метр... хуу), айхабтар бүдүүн модо... ургадаг юм. Тэдэ модону... «аяншадай модонууд» гэжэ ... дэг. Энэ модондо гэшүүһэн ... юрэ байхагүй, харин модо... бэеһээ 20-һоо 30 хүртэ набша... ургадаг байна. Эдэ набшаһануу... сорго шэнгеэр бүтүүрэн ургад... газарай хүрьһэнһөө хүхэжэ а... тон сэбэр уһаар дүүрэн ба... Тиимэһээ халуун оронуудта, ... гаяа уһанай үгы газарнуудта ... шадай модонуудай уһа-хадаг... набшаһанууд аян замда ябагш... умда харюулжа, заримдаа ухаа... шье абаржа болодог юм.

Ой модые ба ургас... хамгаалагшад

Халэн шанаан хорхой шаб... нуулые ба тэдэнэй үндэгану... нэгэ шубуун элиhэ гээшэб ... һанахада, этигэмээр бэшэ б... лог юм. Гэбэшье, ой модые ба... гасые хамгаалха хэрэгтэ ал... шубуунууд айхабтар ехэ туһа ... гэнэд.

Шубуунай ажа-амидаралые ... кэлдэг эрдэмтэд (орнитол... хадаа шаархайн бүлэ нэгэ ... соо 800 хүртэр өлэб хоротой... хойнуудай үрэнүүдые эдидэг... на гэжэ тодорхойлһон байха ... Хүхэ бүха нэгэ жэл соо 6500... сан ба хараас гайн бүлэнүүд... зунай турша соо миллион хүр... хорхойнуудые эдидэг байна. ... м дон соо ажа ами ардаг тон ... шиихан шубуун болохо ши... галдай жэлдээ 4 миллион хорх... нуудые эдинэ.

Хүн түрэлхитэн хэзээ бии болооб?

Хүн түрэлхитэн хэзээ бии ... лооб гэһэн асуудал эрдэмтэ... хэдэ доо һонирхуулна. Багдад... родой дүтэ шалар шэнжэл... малталга хэһэн американска ... дэмтэд хүн болбол Месопита... миллион жэлэй саана бии болоб... байна гэжэ батална.

Суута геолог Антевсын һана... жаар мүнөө хүн түрэлхитэн ... дэхи ле никово (мүльһэтэ) ү... сэсте байна гээшэ. 12 мянг... жэлэй саада тээ мүльһэн ха... Европын ц нтрһээ хойто зүг... лэн сухарһан байха юм. Эг... энэ үеые Антевс болбол хүн т... рэлхитэнэй түүхын эхин гэ... тоолоно.

Хахад наһаяа уһан доро...

Киргизидэ тон гайхалтай бишэ... хан шубуун байдаг Эвэ Ол... гэжэ нэрэтэй. Тэрэ халаа ха... наһаяа уһан доро үнгэргэдэг ...

Кубэ аралай хоер тэ...

Куба гэжэ аралай баруун эр... лэ далайн уһанай хэмжэ-эн ... рьеынхидэ орходоо 30 сантим... үндэр байдаг. Энэ ушар ха... ольфстремэй урадхалһаа дула... дадаг байха юм.

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. Д. ЛУБСАНОВ.

МYНӨӨДЭР
ПРОГРЕССТЭ
Полкын хүбүүн
ЭРДЭМДЭ
Энэ эхэнэр Эхэ ороноо хамгаална
2, 4, 6, 8, ба 10 часта эхилхэ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—00746. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10.000